

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
 Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenske ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.
 Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.
Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, prilčno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:
 v Jugoslaviji:
 celoletno naprej plačan . . . K 300—
 polletno 150—
 3 mesečno 75—
 1 25—
 V inozemstvu:
 celoletno K 480—
 polletno 240—
 3 mesečno 120—
 1 40—
 Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnini vedno po nakaznici. Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 34.
 Dopolne sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
 Rokopisev ne vrača.
Posamezna številka velja 1'20 K
 Poština plačana v gotovini.

Bankerot — ideal?

Načelnik komunističnih članov ljubljanskega občinskega sveta, g. žel. rev. Lud. Vencajz je na seji pred župansko volitvijo podal izjavo, da »samo končna zmaga delovnega ljudstva, organiziranega v delavskih in kmečkih svetih, more zagotoviti popolno samoupravo dežele, mest in vasi ter osvoboditi ljudstvo političnega terorja in gospodarskega suženjstva.« Zato pozivljajo ljubljanski komunisti vse duševne in ročne delavce na skupno fronto proti kapitalizmu in — reakciji.

In naši komunisti so se v istem hipu zvezali s — klerikalci ter volili — vojne milijonarja za župana. Zanimivo je, da naši slovenski komunisti še danes sanjarijo o sovjetih in da je v našem narodu še dosti zasleplencev, ki verujejo v komunistična nebesa. Vencajz in tovariši so ruske razmere — ideal! Značilno je dejstvo, da naši komunisti ne marajo vojaštva v sovjetih, dasi se ruski sovjeti drže edinole z vojaštvom. Zdi se, da Vencajz in tovariši ruskih razmer sploh ne poznajo.

Medtem ko se slovenski komunisti navdušujejo za ruski boljševiški sistem, priznavajo namreč zdaj sami ruski boljševiški voditelji, da je žel boljševizem popoln fiasko in da so boljševiška nebesa bedasta utopija.

Diktator ruske sovjetske republike Ljening brez sramu izjavlja, da je boljševiški ideal nedosežen, da je radikalna izprememba političnih, socialnih in gospodarskih življenjskih oblik neizvedljiva. Gor niti z najhujšim nasiljem ni mogoče prestaviti. Na boljševiškem gospodarskem posvetovanju v Moskvi se je Ljening posmejeval »idealnim fantomom, ki nočejo računati z realnostmi življenja.« Priznal je, da je zaradi teh fantazij komunizem prinesel ruski republiki kruta razočaranja, da je ruska industrija skoro uničena in da beda in nezadovoljnost presežata že vse meje. Treba torej kapitala in buržuazije!

Boljševiški ljudski komisar Krasin je priznal, da je komunistična politika povsem odrekla, da je treba še bolj odnehati in da je bila izprememba Ljeningove taktike ne-

izogibna. Upanje, da se ruskim komunistom pridružio komunisti po vsem svetu ter da zapalijo na vseh koncih zemlje revolucionaren požar, se je docela izjalovilo. Vsi različni, majhni in večji, v Ljubljani naravnost smešni poskusi dvigniti revolucijo, so se zatrli v kali. Celo Nemčija in Anglija sta povsem odpovedali. Ruski osamljeni proletarijat pa se je po triletni borbi izčrpal in ne more več držati postojank. Gospodarski polom je Ljening prisilil, da je kmetom popustil ter se je zatekel za pomoč k inozemskemu kapitalu in k inozemskim organizatorjem industrije, prometa in trgovine.

Komunisti uvidevajo končno, da brez kapitala ne gre. Ker pa so uničili ruski kapital, morajo prosjati čiti pomoči pri tujem kapitalu. Ni je bridkejšje komedije, kakor je berčenje komunistov, zakletih sovražnikov kapitalizma, za pomočjo angleškega in ameriškega kapitala. Toda brezupno stanje v sovjetski republiki je prisililo komuniste na kolena pred zlatimi vrečami! Ruske železnice so ugonobljene in promet je malo ne splošno obtičal; premovalniki stojé, stroji so polomljeni in izrabljeni, delavci so brez dela in zaslužka, kuriva manjka povsod in že danes strasa boljševiškim vodjem ude groza, kakšne žrtve bo zahtevala zopet bodoča zima. Drv in premoga ni mogoče dobiti, ker noče nihče delati in ker materiala ni mogoče dovažati. Roparske tolpe postopale pa plebijo po državi, moré in izživajo upore na vseh koncih in krajih.

Ze ime: Ruska republika delavskih, vojaških in kmetijskih sovjetov je velika laž. Ker kmetje nimajo nobene besede, vojake pa drži Trockega železni absolutizem prav tako k tlom, kakor jih je carizem. Kmetje so upali na razdelitev zemlje, na razdelitev privatnega imetka, a naivno upanje se v splošnem ni izpolnilo; kjer pa se je poskušalo izpolniti, je ostalo brez vrednosti. Ker ni orodja, delovne živine, delavcev, semen i. dr., je socializacija zemlje pač brez uspeha. Socializacija podjetij in veleindustrij se je končala s polomom; delavci so postali še hujši sužnji, izkoriščanje je bilo še grše, in konč-

no se je morala večina podjetij zapreti, ke ni bilo surovin, strojev in kuriva. Delavci pa so postali popolni berači, brez pravic in brez svobode. Diktatura proletarijata se je izpremenila v diktaturo nad propalim proletariatom.

Boljševiški vodja Karel Radek je te dni javno pisal, da zija med komunistično rusko stranko ter med ruskimi masami najširši prepad. Vsi napor, doseči enakost med sloji in stanovi so se brez uspeha utopili v rekah krvi! Da se sovjetski despotizem vzdrži na krmlju, je treba vzdrževati militarizem v najgrši obliki. Treba je krmiliti in oblačiti nad 5 milijonov vojakov! Zaradi teh rdečih parasitov razbojnikov-morilcev mora stradati vse ostalo: tudi delavstvo. Le delavci po tovarnah za vojni material so plačevani bolje kakor drugi. Toda prednosti zahtevajo tudi premovali, železničarji, strojni delavci. In sovjetska vlada mora popuščati. Zato pa se buni ostalo delavstvo, in nezadovoljnost raste po ruskih mestih prav med delavci huje in huje. Kmetje in nevojaško delavstvo ter vsa ostala inteligenca ne dela danes drugega, kakor podkopuje komunizem tla.

Tri leta so gobeždali boljševiki, da dokažejo svetu, kako se praktično premagajo socialno zlo na svetu, kako se uvede enakost in bratstvo, kako se ustanovi nova doba vsesplošne pravičnosti in sreče. Toda ruska mesta so opustošena, kultura je ubita, poljedelstvo je padlo na najnižjo stopnjo, obrt in trgovina sta malone izginili, prometa skoraj ni več, lakota, beda, splošna posurovelost, anarhija, vseobče ogorčenje, obup: to so sadovi boljševiškega sistema, komunističnega evangelija.

Boljševiki, ki so pomorili ali preganili vso rusko inteligenco in buržuazijo, so že leta 1918 po Trockem izjavili, da brez — buržuazije ne gre. In vabili so nazaj pobegele tehnike, inženjerje, zdravnike, profesorje, učitelje, nekdanje častnike in uradnike, — da, celo umetnike, igralce in igralk. Brez kapitalizma in brez inteligence se pač ne da živeti, se ne da niti vladati. Boljševiki so podžvalili trgovino in jo s tem iztrebili. Danes že prosijo trgovce, naj začno zopet svobodno trgovati. Socializirali so industrijo ter jo s

tem ubili. Danes že prosijo prejšnje tovarnarje, naj prevzamejo zopet svoja podjetja ter jim ponujajo različne udobnosti in privilegije. Še nedavno so boljševiki grozili, da uničijo kapitalizem po vsem svetu, zdaj se na vse moči potijo, da bi z angleškimi, nemškimi in ameriškim kapitalisti sklenili trgovske pogodbe. Obetajo jim vse možne koncesije, samo da bi prišli do blaga, strojev, surovin. Ker ne znajo in ne morejo sami pridobivati nafte in premoga, ponujajo tujcem v izrabo neizmerno bogastvo ruski tal. samo da pride tudi Rusija do kurja-

va, da dobe delavci zopet kruha. Boljševiki upajo, da bodo tuja podjetja bolje plačevala delavstvo; ker tujina ima denar, Rusija pa je beračica.

Tako hoče ruski komunizem skleniti znova zvezo s kapitalom in buržuazijo, ker proti vseobči pogin in polom. Kruta resničnost življenja je začela zmagovali nad pijanostjo blaznih teorij: komunizem je doživel v Rusiji popoln bankrot.

Za take razmere se navdušujejo slovenski komunisti: ideal jim je anarhija, gospodarski in kulturni bankrot.

Dr. Fortunat Mikuletič, Trst.

Nekoliko odgovora.

II.

Napadajoči dopisniki si tudi niso stvorili jasnega pojma, koliko dela zahtevajo druge formalitete, ki so predpisane. Vsako volišče (v Istri jih je bilo 145) mora prejeti tip glasovnice, overjen od notarja. Ta tip glasovnice se ne sme poslati po pošti, ampak ga mora predložiti na občini oseba, ki je za to pooblaščen z notarskim pismom. Ravno tako zahteva zakon za imenovanje zaupnika stranke notarsko pismo, in to pismo se tudi ne more poslati po pošti, ampak ga mora zopet predložiti oseba, pooblaščen v to zopet z notarskim pismom. Da izvršim te formalitete, sem se poslužil kar najhujših mladeničev, ki so svojo nalogo, z eno samo izjemo, sijajno izvršili. Dva sta se vrnila težko ranjena v Trst; mladenič, ki je šel v puljski okraj, je imel pravcati bokerski dvoboj z vodjem fašistov in je s svojim odločnim nastopom dosegel, da so mu predložili tipe glasovnice in imenovanja zaupnikov sami člani vodnjanskega »Fascia« ter je prinesel v Trst potrdila, lepo vidirana od fašistov. Mladenič, ki je izvršil to nalogo na Lošinju, se je vrnil v Trst celo s potnim listom, izdanim od fašistov. V Buje sem moral poslati 3 gospode zaporedoma, kateri so bili vsi trije v smrtni nevarnosti, posebno zadnji, ki pa je svojo nalogo vendar rešil. Tip glasovnice za centralni volilni urad v Poreču se je moral poslati tudi trikrat. Prvi gospod, ki ga je nesel, je bil are-

tiran od fašistov, drugi je bil aretiran od orožnikov, potem, ko so mu fašisti razbili nosno kost, in kot tretji sem šel jaz sam v Poreč, da predložim tip glasovnic na najvažnejšem mestu, pri centralni volilni komisiji. Pred očmi orožnikov so tudi mene prijeli fašisti in le svojem odločnemu nastopu in svoji previdnosti, da sem vzel svojo ženo s seboj, ki me je ščitila z lastnim telesom, ko so fašisti v hoteli palice nad menoj in orožniki mirno gledali, se imam zahvaliti, da sem ugodil predpisom volilnega zakona in da sem se vrnil v Trst s potnim listom, izdanim od fašistov. Prilagam sodnijsko overljeni prepis tega »potnega lista« in si ga lahko vsakdo ogleda v uredništvu. Mladeniči, ki so bili poslani v Istro, torej niso imeli naloge, služiti kot informatorji zaupnikov, ampak so imeli samo izvršiti pogoje, predpisane po zakonu, katerim smo morali zadostiti, če smo hoteli sploh voliti. Izvrševali so svojo nalogo pod smrtno nevarnostjo.

»Slovenec« vzklika: »In koliko bi se še dalo povedati!« Naj mi dovolijo, da si ta vsikl izposodim od njega. Če se pomisli, kakšen teror je vladal po vsaj Istri, kako je bila vsa pokrajina prepredena z mrežo naravnost vzorne fašistovske organizacije, opremljene z vsemi tehničnimi sredstvi, z ogromnim denarjem in z neomejeno prostostjo, če se pomisli na naša borna sredstva, če se pomisli, da

Balet.

(»Gozdne vile«. — »Scherezada«. — »Pierretin pajčolan«.)

Balet, ki se je le kot gost za hip pojavil na našem odru že pred vojno, je postal po prevratu del naše gledališke umetnosti. V prvi povojni sezoni je baletna pantomima »Evelina« izzvala celo filistrski odpor, ki se je udušil z blamažo. Nadaljni razvoj baleta baletar sicer ni opravičil početnih nad; toda gostovanje izvrstnega ruskega baleta pod vodstvom Fromanovim je le še podžgalo naše teženje za dobrim, strokovnjakom, torej resnično umetniško gojenim baletom. Danes imamo že več pogojev: nekaj ambicioznih plesalk-solistk, marljiv, dasi zelo majhen in daleko še ne dozorl baletni zbor, vsem na čelu pa resnično baletno umetnico, mojsterico klasičnega in modernega baleta, gospo H. Poljakovo s sijajno nadarjeno gđ. Nikitino.

Kaj je balet? Z umetnim plesom in pantomimo prikazovano in po razlagajoči godbi spremljano dramatično dejanje. Balet je rezultat večstoletnega razvoja. Začetke umetnega plesa iščejo v bogoslužju antičnih narodov. Hrepenenje po lepoti in harmoniji, izraženi v ritmičnih kretnjah dražestnih teles, je pač prirojeno človeštvu že od pamtveka. Zato je človeštvo gojilo ples, odkar se je vžgala in njegovi duši iskra umetnosti.

Če čitamo v »knjigi kraljev«, da so priplesale kralju Saviu nasprotni žene s bobnicami in citrami ter odpevale med god-

bo druga drugi, si lahko mislimo, da so tiste ženske bile za tisti čas umetnice v plesu in petju.

Če je modri kralj David plesal javno pred ljudstvom, je gotovo, da je plesati znal. Ako se je nad njegovim plesom zgrajala njegova žena Milala, je to le dokaz, da je čutila neumetniški, in prav nič se ne čudimo, če se je pesnik-glasihen, plesalec in modrijan David ločil od žene, ki je bila brez okusa, brez duševne kulture, brez smisla za umetnost.

In če je Saloma plesala tako krasno, da je zmedla glavo svojemu stricu Herodu, da ga je s svojo rafinirano plesno gracijo zavedla celo v zločin, si moramo misliti, da je bila Saloma že v davnih časih umetnica plesa.

Kajpada so prišli prvi umetni plesi iz orientala. Ex Oriente lux. Iz orientala je pripelo v Evropo vse, kar je v zvezi s kulturo. V Evropi pa se je orientalska primitivnost izobličila, izrafinovala. Tudi začetki grške kulture so dospeli iz orientala. In že v začetkih grške tragedije umetnosti je nastopal umetni ples. Pri bogoslužnih svečanstvih so spremljali boga Dionisa v kose kozohe oblečeni satiri, ki so peli in plesali. Ker so jim rekli kratko kozo, se je petje s plesom teh glumcev nazvalo kozlovsko petje — »tragodija«. Seveda so bili ti dionisiški plesi satirov in silenov predvsem besni skoki, polnost kažoci zgibi. Toda izražali so; njih ples je govoril, predstavljal, v kretnjah in mimiki odkrival čustva in misli. Torej je bil dramatičen.

Seveda so Grki poleg tragedij posebno radi gojili veselo satirsko igró, in v Atenah se je v dobi sijaj in umetniške zabave posebno ljubečega Pizistrata dvignila plesna umetnost do visoke stopnje. Niti najbolj tragične drame največjih grških dramatikov niso izhajale brez kora. Kor je pel in plesal, izražal misli in čustva, pomisleke, ugovore, vzpodbujal je soliste, zadrževal dejanje in končno zareznil v tragedijsko je bilo navadno 12, kasneje 15 zboristov-pevcev-plesalcev. S svečano odmerjenimi, natančno določenimi in temeljito priučeni koraki so v ritmično izrazitih kretnjah in v živahnem plesu pod vodstvom predpevca in predplesalca ilustrirali in oživljali dejanje.

Stari Rimljani so prevzeli grške plesne in jih razvijali, modernizirali. Rimski histrijoni so že samo plesali po ritmu melodij, ki so jih izvajali umetniški piščalkarji. In Rim je imel že prave pantomime — torej plesne drame logične vsebine.

In v kasnejši, še neujedineni Italiji se je gojil umetni ples sistematično dalje. Že koncem 15. veka so se na različnih italijanskih umetnost goščah in podpirajočih dvorih uprizarjali siljano opremljeni baleti, na katerih se je poleg plesa, ki je bil bistvo, še tudi govorilo in poto. Tako se je okoli leta 1600 začela razvijati opera.

Iz Italije je prišel balet v Pariz. Živahnost, lepota, gracijo, harmonijo ljubeči Francozi so se seveda plesa oklenili z navdušenjem. Sam veliki državnik kardinal Richelieu je pisal baleta, t. i. sestavljal vsebino baletnega dejanja in baje je celo francoski

kralj Ludvik XIII. l. 1625 plesal v takem baletu. Za njim pa je plesal tudi Ludvik XV. v Tuillerijah in plesali so najvišje dame in najmočnejši gospodje. Seveda če so bili dovolj lepi in gibčni. Zakaj bi pa ne? Če je plesal kralj David in sviral na harlo! Končno pa se je balet, ki je bil dolgo zvezan z opero, odločil ter je postal resnično dramatičen karakteren ples popolne neodvisnosti. A izvajali so te balette le mladi moški, ki so morali predstavljati tudi ženske. Zakaj da bi se bila pojavila na odru ženska, tega ni dovoljeval takratni bon ton, tega ni dopuščala — morala. Niti igralka ni smela biti ženska! Do l. 1660. so bile igralkice le mladeniči in kastrati.

A šele ko se je smelo pojaviti tudi žensstvo na deskah, ki pomenjajo baje svet, se je razvila graciozna lepota umetniškega baleta do vrhunca. Zakaj brez žensstva ni erotike, a brez erotike ni nobene umetnosti. Žensstvo je izvor in objekt poezije, skulpture, slikarstva, drame in moderne plesne umetnosti. Žensstvo je vir življenja, vsega najlepšega, najvišjega. A tudi vsega nasprotnega, kajpada. Ker ob največji luči je zmerom tudi največ sence.

Tako je dalo baletu najvišji pelet in najdovršenejšo obliko šelo žensstvo. Spočetka seveda prekrasno, v javnosti navdušeno (ker je bon ton tako zahteval in ker hoče veljati v javnosti vsak satir za asketizem) zaničevano, a skrival tem bolj plamteče oboževanje, iskano in plačevano žensstvo. Gojil se je le takozvani klasični ples, posnet po antičnih risbah a vazah, amfo-

rah, skledah in drugih posodah, ples gracioznega stremilnega kvadrila, kvadrila: zato dviganje na prste, iztezanje rok v višavo tja k solncu, k Bogu. A krila so imele tiste baletkeze 18. veka še zelo dolga. Ecclesiastical Scrutiny, ki ga predstavlja angleška karikatura iz l. 1798., je nervozno plesil, da krila niso bila prekratka, da dekadé ni bil preglobok in da so bile nogavice, klade in spodnjice dovolj solidne. Tudi črni plesalk so bili še mehki, t. j. brez trdnega noska, ki omogoča današnji baletski skakati po prstih. Sebe ko se je smela baletka obleči v triko ter nositi le šestero zračno lahkonik krile pa obuti baletne čevlje z noskom, šele takrat se je baletna umetnost neovirano razmahnila do vrhunca.

In klasični balet je postal harmonična krasna kombinacija vseh mogočih tehničnih plesnih težkoč. Vsek gib ima svoje ime in vsak gib je produkt dolgovajnega učenja. Tu se govori o arabski (poza), mašjeve skoku, o skoku Barokov, kaprioli itd. O višini plemenitosti, dovršenosti in lepoti vsake take poze, kretnje, skoka itd. pa odločata seveda pri različnih plesalkah različni talent in temperament. Baletca mora imeti prirojeno gracijo, rafiniran posluh, sila zavvit čut za ritem, okus za lepoto linije in avtokritiko za figurno plastiko. Treba ji je skratka umetniškega čuta. In želema vztrajnosti, marljivosti in telesne — lepote.

Zares dobra baletca pa more postati na podlagi pravkar navedenih predpogojev le ona, ki se začne vaditi že v otroških letih. Mučni, naporni, sila resni pouk traja ce-

od nikjer nismo mogli pričakovati take dobrohotnosti in smo se morali z mrzlično natančnostjo držati predpisov zakona, če se pomisli, da je bil način volitev za nas nov, če se pomisli, kako malo ljudi imamo še v Istri, ki imajo sploh kak razred ljudske šole, če se na drugi strani pomisli, da je vsak volilec v Istri znal točno svojo nalogo, in da nimamo pri vsej neizmerni vrsti nasilstev in sleparij, ki so se godile v Istri, niti enega slučaja, kjer bi bil naš volilec pri krajsan v svoji volilni pravici zaradi nepoznavanja predpisov volilnega zakona, se mora vendar priti do sklepa, da se je vsaj nekaj delalo. »Pučki Prijatelj« je res svojo nalogo dobro shvačal in pisal primerno volilni dobi, toda urednik tega lista, gospod Jop, lahko potrdi, da je v tem oziru imel od mene vedno podporo z navodili, popravki in spodbujajo. Da bi pa imel »Pučki Prijatelj« izključno zaslug na uspehu volitev v Istri, je, oprostite gospodje pisniki, nekoliko domišljavo rečeno. Saj veste, da so na primer v Zminju, v Porečini, v Pazinšini, v Puljšini, na Voloskem in drugod fašisti vsakokrat zaplenili ta list, na pošti in v prodajalnah. »Pučki Prijatelj« je zelo lepo pisal, toda žalibog čitateljem ni povsod prišel v roke. V slovenski Istri, kjer smo imeli največje uspehe, se »Pučki Prijatelj« skoro ne čita. Če pomislim, da sem bil skozi tedne dan za dnevom vprežen v delo kakor konj, da sem zvečer, včasih brez večerje, še tekel v tržaško okolico in poučeval volilce o volilnem zakonu in se vračal po polnoči domov, in nato doživim, da se me na tak način napada, me to

res boli. Žal mi je, da moram jaz, skromni premikač kulis, stopati pred javnost in se braniti proti takim napadom.

Na nove eventuelne napade ne bom reagiral. Svesti, da sem storil v polni meri svojo dolžnost in še več kakor svojo dolžnost, mi ne bo nihče vzela. Napadajočim dopisnikom očitam samo to, da premalo poznajo italijanski volilni zakon in da so se premalo informirali o delovanju političnega društva. Mogoče so dopisnikom bile pred očmi volitve v drugih krajih, kjer se nastopa s hrupnimi impozantnimi shodi. Takega bolj teatralnega delovanja ne moremo izkazati. Bilo je sicer par lepih shodov tudi v Istri, tora res je, da so bili nekateri možje, ki so hoteli prirediti shode, napadeni in pretepeni, res je tudi, da so mi mnogi Istrani, katerim sem izrazil željo njihovega kandidata dr. Wilfana, da se hoče na vsak način pokazati svojim volilcem, pa bilo makar ponoči v kakem gozdu, izjavili, da tega ni potreba in da nočejo, da bi se dr. Wilfan podajal v nevarnost. Priznavam rad, da se pri taki veliki akciji, kakor je organizacija volitev v kaki državi, vedno najdejo ljudje, katerim to ali ono ni prav; toda izvajati iz takih eventualnih kritik take posledice in pisati take nepremišljene napade, ni umestno. Prosim uredništvo »Jutra« in »Slovenca«, naj lojalno premisli, kakve posledice bi ali pa bodo imeli njihovi članki za našo stvar na Primorskem, in naj se vsaj v slučajih, ki se nas tičejo, držijo gesla: slišati tudi drugo plat zvona. Drugače ne bo preostajalo drugega, nego da jim poročamo: »Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!«

Vilko Mazi:

Naša gluhoemnica in medicinska fakulteta.

V Ljubljani je mnogo ljudi, ki niti ne vedo, da imamo na Zaloški cesti, nasproti deželne bolnišnice, moderno zgrajen zavod za gluhoemne. Še več pa je takih, ki so trdno prepričani, da uživajo učitelji na gluhoemnici nekako posebno sinekuro, ker samo »malo pomigajo« (tako me je še nedavno čisto resno zavidal nek znan inteligent!) in da je še posebno prijetno, ker imamo samo po 15 učencev v vsakem razredu, ker nas ne bolijo ušesa od vpitja, skratka, ker uživamo paradiz na tem svetu.

Nimam zdaj namena, da bi do dna posvetil v vse te številne zmotne, ki so dostikrat naivne do samega nezavednega humorja. Predaleč bi me zavedlo in preveč vstran od predmeta, ki mi je danes v mislih. Potrebno pa se mi zdi, da vsaj v glavnem očrtam naše delo in stremiljenje ter tako razjasnim vprašanje, ki sem ga postavil v naslov svojega članka.

Skromnost je lepa čednost, pravijo tisti, ki so najmanj skromni, jaz pa pravim, da je skromnost mnogokrat samo dekla krivice. Dvajset let se je vršilo med zidovi naše gluhoemnice samaritansko delo, ki nima primere, in pravična je bila sodba vseučiliškega profesorja dr. I., ki je ob neki priliki dejal: »Nikoli nisem veroval v čudeže, dokler jih nisem resnično doži-

vel na gluhoemnici. Ljudje, ki jih je nerazrečna narava oropala sluha in jim tako zaklenila vrata v veličastno kraljestvo govora, so po čudovitih metodah in brezprimernih žrtvah svojih učiteljev premagali naravo samo in izpregovorili, kakor da se jim je vrnil izgubljeni čut. Če to ni čudež, potem sploh ni čudežev! Da, to so bile besede zrelega moža, ali izzvenele so samo v tucat ušes, javnost pa nam je še dalje zavidala našo »sinekuro«. Kdo bi ji zameril? Učiteljstvo samo bi jo bilo moralo zainteresirati, ali ono je ostalo skromno. Bila je misel, da bi izgledalo kakor hvalisanje in megalomanija, če bi se bilo tu pa tam javno povedalo o telesnih in duševnih žrtvah, ki jih učiteljstvo tega zavoda leto za letom nesebično polaga v dobrobit najbednejših proletarcev, ki bi sicer ostali svoj živ dan nekake človeške živali in nadlega človeške družbe. Povedati bi bilo treba, da so časi kretalnega govora (»miganja«) že davno za nami in da se gluhoemni otroci danes uče in priučijo živega govora in glasovnogovornega občejanja. Ta metoda, ki izgleda res kakor čudež, ni od včeraj, ampak se ne guje na našem zavodu že ves čas njegovega obstoja ter neumorno izpopolnjuje na podlagi izkušenj in intenzivnega znanstvenega raziskovanja priznanih strokovnjakov in

slovočih zdravniških kapacitet na polju laringologije, očištrije ter fiziologije in psihologije govora.

Zato ni nobeno samohvalno naphojanje, ako se naša javnost pouči o načinu in smotri našega dela ter se ji nalije enkrat čistega vina v kozarec. Celotno kvarno je, če tičimo vsi ponižni in skromni v ozadju ter se zadovoljujemo samo s tem, da z ljubeznostjo polagamo svoje žrtve v prid najbednejših socialnih bitij, brez ozira na to, ali nas javnost vidi ali ne. Ni še dolgo tega, kar me je nek jako izobražen mož vprašal, ali je res, da se otroci na gluhoemnici uče čitanja iz knjig? Ko sem mu na to odgovoril, da se uče celo glasovne konverzacije in da nekaj naših bivših gojenčev obvlada danes že par tujih jezikov, je kratkomočno odkimal, da je to »bajka«. In vendar je to gola resnica, ki se lahko vsakdo prepriča o njej.

Vsem takim zmotam lajkov se nisem nikoli čudil. Če so sodili krivo o našem delu, je bil to greh našega skromnega molčanja. Začudil pa me je članek, ki sem ga nedavno čital v »Slov. Narodu«, začudil me je še posebno zato, ker ga je napisal (kakor je povedalo uredništvo) neki odlični zdravnik, od katerega bi bil pričakoval več razumevanja o ustroju in namenu gluhoemnice, nego je mož to pokazal v svojih izjavah, bodisi kot zdravnik, bodisi kot akademično naobražen človek.

Gre za oživotvorenje popolne medicinske fakultete v Ljubljani. Zalostno bi bilo, ko bi se našel med nami človek, ki bi kakorkoli ugovarjal tej lepi in plemeniti misli. Vseučilišče, — naša stoletna sanja in koprnjenje, najvišji pečat naše kulturne sile! Neokrnjena medicinska fakulteta še posebej naša živa želja in potreba! In ali nismo mi učitelji gluhoemnih še prav posebej zainteresirani na tem, da čimprej vstane ta prekorna institucija, ki nam bo dobra in blaga vodnica na poti naše strokovne izobrazbe, kakor je to že po vseh kulturnih centrih, kjer so gluhoemnice v neposredni bližini medicinskih fakultet! Naše delo še davno ni opravljeno samo s poukom gluhoemnih, poklicani smo tudi, da prihitimo na pomoč velikemu procentu njihovih sotrpinov: naglušnih (po še nezačuden statističnih podatkih je takih nesrečnikov skoro 3 odstotke evropskega prebivalstva), da pomagamo tudi onemu ogromnemu številu ljudi, ki trpe na vsakojaki govornih motnjah (jezanju, balbotanju itd.). Vse te velike naloge nas še čakajo. Da se jih nismo mogli že lotiti, je vzrok, ker nas je bilo premalo in smo komaj premagovali delo na gluhoemnici, poglavitni vzrok pa je bil, ker nam je manjkalo nepogrešljive opore zdravnikov-specialistov, skratka, medicinske fakultete.

Ni nam bilo neznano, da ima slavnj pariski laringolog dr. Castex svoj laboratorij v eni tamošnjih gluhoemnic, tudi nam ni bilo neznano, da sloveči berlinski specialista za govorne motnje dr. Herman Gutzmann prav pridno poseča gluhoemnice ter na njih praktično preizkusa svoja bogata znanstvena dela. Pred par tedni pa sem se mogel na lastne oči prepričati, kako plodonosno delujejo dunajski učitelji gluhoemnic na tamošnji polikliniki pod vodstvom priznanih oči-

lih osem let. Le gospa Poljakova in gđ. Nikitina sta v našem baletu obsevali to dolgoletno baletno najvišje, najpopolnejše šolo.

Na Ruskem je namreč balet že dolgo gojena umetnost. Zanesel jo je tja iz Pariza Filip Taglioni, Italijan, ki je v Petrogradu deloval dolgo vrsto let, sestavljal sam baletne ter si vzgojil izvrstne naslednike. Romanovi so ljubili balet in za vlade poslednjega ruskega carja je bil balet na carskih opernih scenah svetovnoslaven. Poleg ruske opere in glasbe vobče ter poleg ruske drame se je tudi ruski balet dvignil do najvišje tehnične in do najgloblje psihološke dovršenosti v Ruskih in francoskih listih smo čitali navdušena poročila o virtuoziteti solistik in solistov, o eksaktnosti baletnih evolucij in o pravilnem razkošju in barvni krasoti baletne opreme na carskih odrih.

Imena klasične baletne Peplita, moderne plesnega revolucionarja Fokina, šudovite lepote Pavlove, končno ves ruski moški svet begajočih umetnic Karsovine in Kšenskoje, ki sta lomili srca celotnega kmečnega, Gzovske, pa baletnikov Gerda in Legata, vsa ta imena so dobila evropski sloves. Njih osebe smo dolgo gledali kvečjemu v ilustriranih časopisih. Toda Gzovska in Karsovine sta prišli tudi na Dunaj, v Prago, Berlin, Pariz itd. in ocarjali. L. 1914 pa je prišel v Pariz in v razna največja evropska mesta vse balet carske opere.

In osramotil je vse evropske baletne, ki so se zavedli svoje zastarelosti in otroposti. Kakor ruska drama, je bil ruski balet za Evropo presenetljivo odkritje. Z najvišjo tehnično dovršenostjo kakor čisto naravno izražena najgloblja duševnost. Brezdanja, k mistiki stremelca ruska duša je produčevala

tudi balet in ga psihološki izrazitrala do skrajnosti. Ker so balet podpirali tudi ruski prvi skladatelji! Že Gluck, Cherubini, Delibes in celo Beethoven so pisali baletne skladbe; a Rubinstein, Calkovskij, Rimskij-Korsakov in drugi, tudi najmodernejši ruski komponisti so napisali baletni umetnostski skladbe, ki so ruski baletniki z njimi po Evropi želi nečuvne trumfe.

In otemnela je slava sester Barrisonk, Saharetk, Izidore Duncan, ki je uvedla ples bosjakini, razburjajočih s svojo goloto po kabaretnih izžetih mlade in stare starce, obledela je slava Cleo de Mérode in vseh drugih »golihi« ali »spečihi« baletnih velikih zvezd, ki so doslej z več ali manj rafiniranimi, včasih grotesknimi, večkrat preveč vidnimi erotskimi, čisto zunanji sredstvi presenečale in imponirale. Velike umetnice so bile vse te baletke, a njih renomé je vendarle otemnel pred umetnicami ruskega baleta, kakor se je pozabila slava nekdanj »božanskih« — mademoiselle Parisot in Lole Montez.

En sam oamljen žarek peterburškega baletnega solca je slučajno padel na Ljubljano: gospa Poljakova Dvanajst let že pleše in vzgaja nove plesalke; bila je udeležena pri nezasišanih trumfih ruskega carskega baleta po Evropi in na begu pred boljševiškim terorjem je obšla med nami. Na srečo in čast našega baleta. Z njo je došla absolutna gđ. Nikitina, njena vrla, nadarjena tovarišica. Zelo občudujemo, da se ilma je dalo v minoli sezoni tako malo prilik, očarjati nas s svojo umetnostjo. Ker brez nje bi bili in tičimo v diletantstvu...

To se je pokazalo drastično prav zadnje tedne. Balet »Gondae vile«, ki ga je po Chopinovi glasbi sestavila, vprizorila in z

družbi gđne. Nikitine izvrstne ljudi izvajala. Poljakova, je lirska fantazija skoraj čisto klasične forme. Plemenitost, dovršenost, glasila kretenj, zgibov, skokov, vrtav, plastičnih poz in dr. Poljakovo so navduševali in vedno znova privlačile vse sezono. Naše občinstvo je hitro razumelo to lepoto in brez potrebne razlage je samo opazilo, da krasna Chopinova glasba ne podpira le ritmičnih kretenj, nego razlaga tudi scene prizore ter daje mininim in pantomimskim izrazom rok, nog in lica besed v tonih.

Ga. Poljakova je silno bogata v teh izrazih, s tehnične strani virtuozna, zlasti v stiliziranih gestah vedno okusna in elegantna; plesalka bravnurna, temperamentna, ostre in precizne ritmike, očarujoča s svojo etersko lahkostjo kretenj in z uglasenostjo krasno modeliranih linij svojih poz.

Od gđ. Nikitine šele išče svojo individualnost. A najde jo kmalu, ker je izreden talent velike tehnične usposobljenosti, ker ima za baletni poklic prav srečno znanost in poleg temperamenta pristen čut; muzikalna in graciozna, kakor dli lehkotna, ima vse pogoje, da sledi ga. Poljakovi.

Izmed ostalih solistik je omeniti gđne. Svobodovo, ki ima predvsem dar za groteskno in humor, gđno. Chladkovo, ki je nadarjena, le še čuvstveno nekam zaprtja, vedno ambiciozno gđ. Spirkovo in g. Strašnelja. Ta ruski baletnik je hkratu študent; nastopa elegantno, živo, vedno okusno plastično ter je kot kavaler na svojem mestu. In končno ni pozabiti male gđ. Vavotičeve, ki je naglo napredujoč talent.

(Koniec prihodnj.)

jatrov dr. Urbantschitscha in dr. Alexandra in nasprotno, kako važna torišča za znanstvena raziskavanja je imenovani strokovnjakoma baš gluhoemnica, ki jo obiščeta ob sleherni priliki.

Kar so smatrali sloveči možje drugod po kulturnem svetu za dobro in koristno, da pomagajo velikemu številu trpečega človeštva, tega pri nas vendar ne bomo zametali.

Politične vesti.

— Zgodovinski dan. Dne 21. jun. 1621. Je bilo v Pragi usmrtenih 27 čeških plemičev in meščanov. Padli so deloma pod mečem, deloma so bili obdani. Delovali so v husitskem duhu proti Dunaju in Rimu, ali Habsburgi so jih zaleli in se masčevali nad njimi. Prokop Dvořecký iz Olbramovic je rekel na morišču, obrnjen proti tribunam, kjer so sedeli cesarski gospodje: »Povejte cesarju, da je zadel mene krivičnega, njega pa zadene grozna pa pravična sodba.« 27 mučenikov se spominjamo danes z vsem spoštovanjem. Iz grobov habsburških žrtve je vzraslo masčevanje za Habsburge in jih pravično zadelo.

— O odpravi pokrajinskih vlad. Klubi vladne večine so niso končevale javno sklenili o prehodnih naredbah in o ukinitvi pokrajinskih vlad. O tem se bo obravnavalo v ustavnem odesku. Dne 18. t. m. ob desetih bodo člani ustavnega odeska vladne večine konferirali o XIII. oddelku ustave, ki določa, naj se namesto pokrajinskih vlad imenujejo kraljevi namestniki, ki bi imeli nalogo, da v treh ali štirih letih likvidirajo pokrajinske vlade. Ustavni odesk se bo o XIII. oddelku posvetoval 18. t. m. popoldne. Vlada in poslanci šele, naj bi se čimprej država razdelila v oblasti. Glede člena 133., ki govori o administrativni razdelitvi, se vsi člani vladne večine strinjajo v tem, naj se ta člen izpusti.

— Hrvatski ban v Beogradu. Ban dr. Tomljenović se je pripeljal v Beograd, da se obvesti o položaju.

— Konferenca radi Inke Baroš. Beograd, 17. junija. Danes popoldne so bili pri g. Pašiču dr. Trumbić, Laginja, Kučić in delegati zagrebške in ljubljanske trgovske zbornice. Ker se niso dozpeli vsi pozvani delegati, se je prelošila konferenca na jutri popoldne.

— O Reki in Baroš. Niše v »Samoupravit« poslanec dr. Laza Marković med drugim: Dovoljujejo, da se del našega pomorskega teritorija, če tudi samo začasno, upravlja od korporacije, v kateri bi sedeli tudi predstavitelji Reke in Italije, bi nam za to koncesijo glede Baroškega brena pridobil glavno našo pravo za izkoriščanje reškega pristanišča in za udeležbo v njega upravi. S tem bi bila s stališča naše nacionalne politike najdena prava pot, da se vspricho konstituiranja Reke kot neodvisne države vzdrži ona nerazrušna zveza, ki jo je ustvarila sama priroda med Reko in našim narodnim organizmom. Po tem potu bi mi mogli v miru in sporazumu s svojim najljubšim sosedom rešiti eden izmed najtežjih lardrinskih problemov. Spregovorili smo nekoliko besed, da opozorimo na to, da ne gre za izgubo Baroš, marveč za pridobitev pravic na Reko in Baroš.

— Zahteve muslimanskega kluba. Beograd, 17. junija. Danes popoldne je imel muslimanski klub sejo na kateri sta referirala dr. Spaho in dr. Karamehmedović o izvršitvi sporazuma z vlado. Klub ni bil zadovoljen, ker vlada ni izvršila svojih obljub ter je sklenil, da sporoti g. Pašiču svoje sklepe. Zato so šli danes popoldne muslimanski poslanci Kurbešević, Spaho, Karamehmedović in Hadžikadić k ministrskemu predsedniku in zahtevali, naj odredi g. Pašič: 1.) da se izvedejo pravomočne razsodebe v agrarnih sporih, 2.) da se ukinejo Srakovićeve naredbe, ki nasprotujejo naredbi o beglukih, 3.) da se izplača vakufom subvencija v znesku 2 milijonov dinarjev, 4.) da se začnejo takoj izvajati naredbe o likvidaciji kmečkega vprašanja in 5.) da se izvrši razdelitev države tako, da ostane Bosna nezadejena oblast. G. Pašič je odgovoril, da bo vlada ugodila vsem zahtevam. Delegati so sporotili klubu Pašičev odgovor, ki ga je klub vzel z zadovoljstvom na znanje.

— Ruska konferenca. Razmotriva jo konferenco v Rimu piše »Messaggero«, da njen izid daje Italiji zadostne. Uspeh pogajanj ne obstoji samo v sklenjenih dogovorih, marveč tudi v tem, da se vsa druga vprašanja približajo razjasnitvi. List obžaluje odsotnost Madžarske med drugo polovico konference in izraža upanje, da se bo Madžarska udeležila pogajanj, ki se bodo zopet pričela v prvi polovici meseca oktobra.

— Želje nove osvoboženih. Predsedništvo centralnega odbora Jugoslovenske Matice v Beogradu je prejelo nastopni brisovski: »Šibenik, 14. junija. Solnce svobode greje Šibenik, čuže pa ni popolnoma srečna, ker še dotine mlači naših bratov in sester ječe v robitvu. Zato Šibenik v neosvetojem nanosu in z najstarejšim zakletvijo pošilja poudarje Jugoslovenski Matici s trdnjo obljubo, da ne bo prej našel mira in sreče, dokler se sadnji Srb, Hrvat in Slovenec ne bo vrnil v krilo svoje nam svobodne majke domovine, katero bomo šele tedaj mogli imenovati veliko in silno, ko bodo z nasiljem oropani naši kraji za vedno zopet samo naši. Od narodnega sveta Šibeniškega okraja: Predsednik dr. Dinko Smolčić.« — »Skrašin, 14. junija. Danes, ko v našem mestu vzhleni gledamo bele orle, vestnike nove in dolgo pričakovane svobode, se s teškim srcem apo-

li, ki so nas vedno polna usta kulture in modernizma in ki se tako krčevito otrešamo »balkanizma«. Nak, pri nas vstajajo drugačne misli. Pri nas se najde »odlični zdravnik«, pa zamahne z melomarno gesto, kakor bi zapodil muho s pleše: »Ven z gluhoemnico! Ustanova nima nikakega pomena! Škoda, da je mož zamolčal svoje ime; rad bi ga poznali!

minjamo neosvoboženih naših bratov in lepe Istre. Vse njihove bolesti in storjene krivice žive v nas kot žarke iskre, ki bodo ugasnile šele tedaj, ko bodo naši zaslužni bratje postali sestavni del naše ljubljene domovine. Uverjeni smo, da bo znak in pobuda za to junaki Beograd, čigar razvaline dokazujejo doprinešene žrtve za narodno vstajenje. Zagotavljamo Vam svojo trdno odločnost za delo za naredene ideale, Vam in svojim zarobljenim bratom, posebno pa siroti Istri, pošiljamo bratske pozdrave. Zupan: dr. Kostić.

— Dr. Beneš za Poljsko! Iz Partiza poročajo, da je češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš 16. t. m. odpotoval v Prago. Po »Gauloisu« se je dr. Beneš trudil pridobiti angleško vlado za poljske predloge o razdelitvi Gornje Slezije. To se je zgodilo zlasti radi trga, da se omogoči Poljski vstop v malo antanto.

— Češkoslovaški zunanji minister Beneš o mali antanti. Sotrudniku bucharskega lista »Luptatorul« je izjavil minister Beneš, da je mala antanta napravila konec nevarnemu političnemu sistemu, ki se je razvijal v Srednji Evropi ter je končno utrdil njeno uredbo z izpopolnitvijo vojaško-političnih pogojev. Sporazum je naperjen proti vstopu Italije v »Mitteleuropa« in proti vsaki kršitvi mirovnih pogojev. Beneš je izrekel upanje, da pride agrska politika do pameti. Češkoslovaška ni nasilna proti nikomur in Madžari nimajo nikakega vzroka za svoje proteste, tem manj ker slovaškim manjšinam ne dovoljujejo niti z daleka takih pravic, kakršne uživajo manjšine na Češkoslovaškem. Pogodbe med Jugoslavijo, Češkoslovaško in Rumunsko bodo imele dobre posledice za odnosaje med Češkoslovaško in Poljsko.

— Častna afera med fašistom Glunta in Nemcem Toggenburgom. Izraški fašisti Glunta je poslal ljubiteljskemu poslancu Toggenburgu pismo, v katerem naglašajo, da je Toggenburg kot bivši minister odgovoren za ravnanje z Italijani v internacijskih laboratorijih. Temu je dodal Glunta več žalitev. Toggenburg je odgovoril s tem, da je predlagal častni sod.

— Program nemških poslancev v rimskem parlamentu. »Vossische Zeitung« priobčuje razgovor z nemškimi poslanci iz Tirolske glede njihovega programa, ki ga hočejo razvijati v rimskem parlamentu. Nemški poslanci bodo zahtevali za svoj jezik iste pravice, kakor jih ima že francoski. Reut Nicollus je izjavil, da hoče o nemški poslanci sodelovati pri delu za normalen upravni sistem v državi. Nobene prilike ne bočejo opustiti, da ne bi povedali svojega mnenja proti zlorabam in kršitvi njihove pravice s strani nacionalistov. Upajo na stvarno pomoč pri poslanah drugih priklonjenih pokrajin, pa tudi pri poslancih nekaterih italijanskih skupin. Toggenburg je mnenja, da nemški poslanci dobe tudi v Italiji zagovornike za svoj avtonomistični program. Nemški poslanci bodo zahtevali, da se tirolsko prebivalstvo osvobodijo obvezne službe v italijanski armadi. Delovali bodo v glavnem na polju notranje in ne zunanje politike. Seveda pri tem ne pozabijo svoje skupnosti z nemškim narodom onstran meje.

— Novi načrti ekskrjala Karla? Zagrebški »Rijeke« poroča z Dunaja: Dunajski dopisnik »Vossische Zeitung« Karl Lahm poroča svojem listu: 20. avgusta slavi Madžarska narodni praznik kralja Stefana. Na ta historični dan namerava Karl IV. ponoviti svojo velikonočno avanturo. Dan sv. Stefana je izbran od legitimistov kot odgovor na oni dan, ko je moral Karl v spremljevalni antantinih častnikov in avstrijskih socialnih demokratov zapustiti Subotico in se vrniti v Švicco. Kot zunanji znak te namere se navaja dejstvo, da je Karl zaprosil pri zvojni vladi v Švici za dovoljenje bivanja v Švici samo do avgusta t. l. Španska vlada pa je energično dementirala vest, da bi bil Karl zaprosil pri njej za dovoljenje bivanja v Španiji. Karol si za mesec avgust ni izbral novega bivališča v Inozemstvu, ker se namerava vrniti na Madžarsko. Na ta način bo mala antanta znova postavljena pred vprašanje: ali resavracija Habsburgovcev na Madžarskem znači »casus belli«? Mala antanta stoji torej pred pomili važnimi dogodki. Sedanja madžarska vlada je zaprosila švicarsko, da prizna Karla za zakonitega kralja Madžarske, a to je vrlo važen čin, ki se je izvršil popolnoma neopazeno. Radi tega uspeha so karlični krogi v Švici zelo ponosni. Madžarski poslanik v Bernu dr. Feliks Barrner je predložil tajništvu Zveze narodov v Zenevi predlog, da se dovoli Madžarski vstop v zvezo. V gotovih krogih upajo, da se bo s sprejetjem Madžarske v zvezo narodov ustvarila ugodna situacija za rešitev vprašanja madžarskega prestola. Ko bo Madžarska enkrat sprejela v zvezo narodov, se bo predložil nov predlog, v katerem se zahteva od zveze narodov, da prepove nedovoljeno vplivanje inozemskega in notranje zadeve Madžarske.

Po § 17. Statutov zveze narodov ni dovoljena pretnja s »casus belli« proti Madžarski, kakor se je zadnjič v Pragi in Beogradu to zgodilo. Po pravilih zveze narodov ima vsaka država pravico, da uredi vprašanje notranje forme države in njenega vrhovnega poglavarja po svoji lastni volji. Pravila zveze narodov torej sama zabranjujejo tako českoslovaške kakor jugoslovenske grožnje, kakor so se pojavile za časa zadnje Karlove avanture. Madžarskemu demantiju, da 20. avgust ni izbran kot dan novega puča, je kaj malo verjeti, morda ravno toliko, kakor onim demantijem, ki so se pojavili v Budimpešti pred prihodom kralja Karla za Veliko noč. O madžarskem predlogu o vstopu v zvezo narodov se bo razpravljalo v Ženevi tekom meseca septembra, ali Karol bo takrat že zdavnaj na Madžarskem. Načrt za njegov povratak je sličen načrtu ob Veliki noči. Šele par dni po njegovem odhodu iz Švice se bo javilo, da je zapustil svoje sedanje bivališče. Na razpolago mu bo določena potni lista antante. Njegov prihod v Madžarsko se bo držal tajno. V to svrhu je na Madžarskem dovolj mali gradov, kjer bo Karol lahko ostal neopažen. Nato se bo izvršil plebiscit, kakor se je to dogodilo pred povratkom kralja Konstantina na Grško in kaj bi tak plebiscit pod današnjo vlado na Madžarskem pomenil, je pač vsakega jasno. Legitimisti upajo, da bo »velja naroda« v tem plebiscitu zelo vplivala na odpor inozemstva. Velikega pomena je nadalje dejstvo, da ministrski predsednik grof Bethlen v tem vprašanju popolnoma soglaša z državnim upraviteljem Horthyjem in da upa, da bo po ratifikaciji trianonske mirovne pogodbe dobila Madžarska v vprašanju vpostavitve kraljevine s Karlom na čelu popolnoma svobodne roke.

— Grof Appony pri ekskranju Karolu. Iz Budimpešte poročajo: Grof Albert Appony je posetil na svojem povratku iz Ženeve, kjer je sodeloval pri sejah zveze narodov, kralja Karla. Ta ga je odklopal z redom zlate rune, kot redom hiše Habsburg. t

— Shawovi »Junaki« so izzvali bolgarske akademike in sploh na Dunaju živče Bolgare že drugič, da so v schönbrunnskem gledališču razburjeno demonstrirali. Predstave prireja dvorno gledališče. Shawova komedija »Junaki« so že starejša delo burlesknege in celo operetnega značaja. Shaw se norčuje iz junastva, vobče, a dejanje komedije se vrši v Bolgariji, med bolgarskimi častniki in civilisti. Shaw je hotel zadeti militarizem, a je kruto razžalil Bolgare, ki jih smeši kot telesne umazane, kulturne zaostale in strahopetce. Igrajo se »Junaki« v bolgarskih uniformah in nošah, častniki nosijo celo bolgarske ređe. Akademiki in starejši bolgarski gospodje so v gledališču že dvakrat hrupno in z vso energijo demonstrirali ter se sklicevali na to, da so bili Bolgari med vojno pošteno vredni zavezniški Nemcev. A zdaj jih na Dunaju sramote, smešijo, blamirajo. Zahtevali so, naj se igra vzame z repertoarja, a ravnateljstvo je črtalo le najhujše žaljivke ter uprizarja komedijo dalje. Dunajska policija je že dvakrat Bolgare brutalno vrgla iz gledališča. Nemci se pač ravno po geslu: Zamorec je storil dolžnost, zato lahko gre. Bolgari so s svojo izdajsko zvezo z Nemci pogazili svoj slovanski značaj, a hvalečnosti ne žanjejo. Plačilo jim je mržnja Srbov in posmeh Nemcev.

— Italijansko - francoska rivaliteta. »Messagero« žigosa v svojem uvodniku način, kako se bavi dunajsko časopisje s slučajem generala Segreja in italijanske vojaške misije na Dunaju. List izjavja, da bo dunajskega časopisja daleč presega povod, potem ko je Italija pokazala, da bo krivice v misiji neizprosno kaznovala. Ta časopisna kampanja je dobro organizirana in zasleduje posebno svrhu. List pravi, da najbrže stoji za to kampanjo Francija z namenom, da bi Italiji škodovala. V Avstriji, kakor tudi zadnje mesece v Poljski, se je Italija izkazala za činitelja, ki hoče biti spoštovan. V Avstriji, kakor tudi v Poljski, obstoji očitno vidno poskus, ustanoviti francosko hegemonijo. Tako je izbruhnil nenadno v Avstriji proti Italiji časopisni boj, glede katerega ni težko dokazati, od kod izvira in kdo ga vodi, kakor tudi je izbruhnila nenadno v Gornji Slezijski poljska revolta proti italijanskim četam.

— Vojni material za Poljsko. »Berliner Tageblatt« poroča iz Beograda, da je Francija namenila ves njej določen avstrijski vojni material Poljski in da se prevažata ta material čez Jugoslavijo na Poljsko. List trdi, da je odšlo do sedaj že 300 vagonov pod napadno deklaracijo na Poljsko.

— Italijansko časopisje o novi nemški vladi. »Temko« piše v uvodnem članku, da imajo zavezniški vedno več zaupanja v dr. Wirtha, ki stremi za tem, da obnovi pred zavezniški čast Nemčije. Vpoklic Rathenaua v vlado daje njegovemu kabinetu veliko moralno garancijo. Za Nemčijo in za vso Evropo se pričinja doba hitrega pomirjenja. V istem smislu piše »Messagero«, Nittijev list »Paese« pravi, da je Wirthov program dokaz o dobri volji Nemčije. Pariško časopisje bo moralo odselej spremeniti smer napram Nemčiji. — Dopisnik turinske »Stampa« Salvatorelli pa meni, da je sprava med Nemčijo in Francijo samo navidezna. Francija bi morala opustiti nadaljnje oslabevanje Nemčije in preiklati sankcije ob Renu. Toda v Franciji ne misli nihče na to. Njemu se zdi ves manevar v svrhu zblizanja med Francijo in Anglijo, ker naj bi privedlo do francosko - angleške zveze proti Nemčiji.

— Francoski doneski k zgodovini svetovne vojne. Amédée Dunois priobčuje v listu »Humanité« nove doneske k zgodovini svetovne vojne. Gre za vprašanje, zakaj je bilo prizadevanje švicarskega poslanika Lardya in drugih diplomatov, ki so skušali odstraniti v Quai d'Orsay izbruh katastrofe brezuspešno. Dunois pravi, da ni samo poslanik Lardy 1. avgusta 1914 obiskal francoskega zunanjega ministra, ampak je dan prej tudi avstrijska vlada storila tozadevne korake istočasno v Petrogradu in Parizu. Avstrijski poslanik Szapary v Petrogradu in avstrijski poslanik grof Szecsen v Parizu sta izjavila, da želi Avstrija razpravljati direktno s Srbijo v svrhu odstranitve konflikta. Dunois piše: Kaj je odgovoril Szaparyju Sazonov še ne vemo, vemo pa, da je Rusija celo pospešila mobilizacijo in da Francija ni storila ničesar v podporo tega koraka pri ruskem zavezaniku. 31. julija med 11. in 12. uro ponoči je prišel Szecsen v zunanje ministrstvo, kjer ga je sprejel Filip Berthelot, ker je minister Viviani že odšel. Berthelot je izjavil, da je že prepoznal. Drugo jutro je obvestil Viviani vse francoske zastopnike v inozemstvu o Szaparyjevi in Szecsenovi akciji, ni pa obvestil francoskega poslanika v Beogradu. Dunois pravi, da je to nerazumljivo in piše: Zakaj je

mislil Berthelot 31. avg. 1914 ob 11. ponoči, da je prepoznal? Ker je vedel, da je ruska mobilizacija že 48 ur v teku. Ne moremo reči, ker ne vemo, da sta Poincaré in Viviani hotela vojno, moremo pa reči, da nista, vključno temu da sta mogla, storila ničesar, da bi se preprečil izbruh vojne.

— Nemci v Gdanskem. Nemška napredna in gospodarska stranka, ki se stoji iz nemške demokratske stranke in svobodne gospodarske zveze je imela minolo nedeljo v Gdanskem svoj prvi občni zbor, na katerem so prisegli zvestobo nemštvu in sklenili, da mora biti stranka v ozki zvezi z nemško državo. Nadalje so sklenili, da mora stranka delati na to, da se razvije mlada gdanska država v nemško - liberalnem duhu.

— Wilson zopet v političnem življenju. »Chicago Tribune« poroča, da je bivši predsednik Združenih držav Wilson v krogu svojih prijateljev izjavil, da namerava vstopiti v politično življenje.

— Francoske nove voje ladje. Francoska zbornica je dne 13. t. m. sprejela načrt za vojno mornarico, po katerem se zaradi 10 lahkih križark, 22 torpedovk in ena ladja za aeroplane. Stroški znašajo 1 milijardo 413 milijonov frankov.

Telefonska in brzojavna poročila.

Uprašanje plebiscita na Štajerskem.

— d Dunaj, 17. junija. Seja krščansko - socialnega kluba, katere se je udeležilo tudi pet pooblaščenih delegatov štajerske krščansko-socialne stranke, je trajala vse popoldne in še pozno v noč. Kakor se

govori, priporoča štajerska krščansko-socialna stranka, naj bi se štajerskemu deželnemu zboru postavili novi predlogi, ki bi reasimirali sklepe deželnega zbora.

Ne ratificirana pogodba med Francijo in Poljsko.

— d London, 16. junija. Poročevalec lista »Manchester Guardian« v Gornji Slezijski poroča, da obstaja med Francijo in Poljsko do sedaj še neratificirana pogodba, v kateri zagotavlja Francija Poljski svojo podporo v Gornji Slezijski. Poljska se obvezuje, vzdrževati veliko armado 600.000 moč, v čije generalnem štabu bi bili francoski častniki. V prihodnji vojni Poljske, ki ne bi bila napadalna vojna, bi Francija nudila Poljski svojo aktiv-

no vojaško pomoč. Na Rusijo se te določbe ne ozirajo in edina vojna, ki bi prišla resno v poštev, bi bila vojna zoper Nemčijo. Petrolejsko ozemlje v Galiciji bi se prepustilo Franciji za izkoriščanje. Kakor javlja poročevalec nadalje, raste na Poljskem odpor proti tej pogodbi. Podoba je, da se kaže močno gibanje v prid boljšega sporazumjenja z Nemčijo na čisto gospodarski podstavi.

Sporazum med združenimi državami in Japonsko?

— d London, 16. junija. Kakor javlja Reuterjev urad iz Washingtona, bo temelje ureditve vprašanja glede otoka Yapa med Združenimi državami in Japonsko tvorila internacionalizacija kabelskih naprav na otoku. Nadalje naj se čim

prej izpolni obljuba, da se Šantung vrne Kitajski, ne da bi se to vprašanje predložilo evropskemu tribunalu. Japonski naj bi ostale v provinci samo tiste pravice, katere so priznane tudi drugim narodom.

Ukinjenje carinskih sankcij.

— d Pariz, 17. junija. »Petit Parisien« poroča: Medzavezniška komisija v Koblenzu je proučila zahtevo državnega komisarja Brandta po ukinjenju carinskih sankcij in določila, da komisija v tem vprašanju, ki je

podrejeno pristojnosti vrhovnega sveta, ne more nič ukreniti. Vendar pa je mogoče, da se carinski režim nekoliko omili, zlasti kar se tiče uvoza živil.

Nemčija plačuje v dolarjih.

— d Berlin, 17. junija. »United Press« poroča iz Pariza: Reparaacijska komisija je danes poslala nemški vladi noto, po kateri naj se v prihodnje ukinejo dolarski nakupi za reparacijska plačila. Poslej naj se vsako nemško plačilo razdeli na razne valute za-

voznikiških in nevtralnih držav. Reparaacijska komisija je sklenila to zato, ker so dolarski nakupi za prvo plačilo povzročili povišanje dolarskega kurza na škodo valute zavezniških držav.

Iz sovjetske Rusije.

— d Vladivostok, 16. junija. Protiboljševiške čete so razdelele viadukte med Blagovješenskimi in Klavorovskimi. Boljševiške topovske ladje so bombardirale vasi

ob Amurju, ki so pomagale vstašem. Pogajanja med Semenovom in provizorično vlado so prekinjena.

Znižanje brzojavnih in telefonskih pristojbin o Avstriji.

— d Dunaj, 17. junija. Kakor se uradno poroča, bo moralo prometno ministrstvo v bližnjem času zvišati brzojavne in telefonske pristojbine. Besedni tarif za brzojavke v tuzemstvu se bo zvišal za navadne brzojavke na štiri krome, za časopisne brzojavke na dve kroni in najmanjša pristojbina na štiri deset kron. V prometu z Nemčijo, Švicijo, Jugoslavijo, Českoslovaško in Madžarsko se bo zvišala besedna pristojbina na šest kron, oziroma na tri krono, najmanjša pristojbina pa na šestdeset kron. V prometu z Italijo se bo zvišala besedna pristojbina na devet kron, oziroma na 4.50 K, najmanjša pristojbina na 90 K. Za drugo inozem-

stvo se šele pred kratkim povišane pristojbine sedaj ne bodo povišale. Telefonske pristojbine za inozemski promet se bodo zvišale za 200%, telefonske pristojbine na Dunaju za 80 do 150%, zunaj Dunaja pa za 100%. V telefonskem prometu s Švicijo se bodo pristojbine močno povišale, ker se doslej še ni primerno upoštevala težnja razlika med krono in švicarskim frankom. V prometu z Madžarsko se bo po vzajemnem sporazumu valuta zlatih frankov vzela za podlago pristojbinskih računov. V prometu s Čehoslovaško in Poljsko pa se bodo računale tuzemske pristojbine z gotovimi pribitki.

Najdba naselbine iz ledene dobe na Štajerskem.

— d Gradec, 17. junija. V Zmajevci jami pri Mixnitzu so našli približno 300 m od vhoda jame človeške naselbine iz ledene dobe. Najdeni ostanki, med njimi enostavno

orodje iz kremenovske prodovine Mure, so prvi dokaz za človeka ledene dobe na Štajerskem. Kopanje vodi glavni konservator dr. Georg Kyrle.

Družba Leykam-Josefstal.

— Gradec, 17. junija. Včeraj se je vršila 50. redni občni zbor družbe Leykam - Josefstal. Čisti dobiček družbe znaša v pretečenem letu 9.440.000 K in se bo izplačala 30% dividenda. Poročalo se je nadalje o stanju tvornice in konstatiralo, da je imela družba do izbruha

vojne 8 papirnih tvornic, 4 za celulozo, 8 tvornic za prepariranje lesa, 2 tvornice za karton in 1 tvornico za klor. Papirnica v Podgori je bila uničena in se ne bo več zgradila, tvornice na Kranjskem pa so se nacionalizirale.

Z oseh koncev sozja.

— d London, 16. junija. V spodnji zbornici je navedel minister Greenwood, da so sinfajnovci meseca julija 1920 na Irskem umorili 568 ljudi.

— d Washington, 17. junija. Iz Carigrada se poroča, da je angleška vlada obvestila turške nacionaliste, da bo angleška vlada napad na Carigrad smatrala za casus belli. Poroča se tudi, da bo angleška brig-

da nadomestila čete pri Ismidu, da bi tako preprečila polizkus nacionalistov, polastiti se glavnega mesta.

— London, 17. junija. Angleško ministrstvo za zrakoplovstvo je odobrilo 600.000 funtov šterlingov v svrhu pospeševanja prometa v zraku.

— d London, 17. junija. Uradno poročajo: Glasovanje rudarjev je

odločilo, da se ne vpostavi delo v rudnikih.

— d Varšava, 17. junija. Poljska vlada je na prošnjo ruske in romunske vlade privolila v to, da se v Varšavi vrši rusko-romunska konferenca.

— d Dunaj, 17. junija. Od 25. do 29. maja t. l. je v Parizu zborovala mednarodna veterinarska konferenca. Šlo je predvsem za to, da se v Parizu ustanovi mednarodna pisarna, ki se bo stalno bavila s proučevanjem ukrepov za pobijanje nalezljivih živinskih bolezni.

— d London, 17. junija. »Daily Telegraph« javlja iz Smirne, da so Grki novo ofenzivo proti kemalistom odgodili za nekaj tednov.

— d London, 17. junija. »Daily Telegraph« poroča, da je angleška vlada priznala Krasina, Kliskova in Bircina za personae gratae pri izvedbi trgovskega dogovora.

Iz naše kraljevine.

— Primer, vreden pohvale. U »Narodnoj Prosveti« — glasilo združenja jugoslovenskih učiteljev, čitam, da je 9. ov. mes. bio v Beogradu priredjen mantine »s naročnim programom pevanja, sviranja i deklamovanja, koje je izvodio učiteljski ppevački hor i učeničee osnovnih škola«. Uz vrlo pohvalnu kritiku o ispadu ovoga koncerta, pišac dotičnoga članka g. M. M. Stanovjević izražava želju »da ovaj hor i ova deca podju ovako zajednički, u kakvoj ekskurziji, i kroz naše pokrajine, da pronesu našu pesmu i umetnost i kroz druge krajeve, gde će ovaj silni trud i rodoljublje naći svoj eho, kao krajnji cilj naših tendencija i gde će naša škola potvrditi opravdani glas koji je s pravom stekla u vršenju nacionalnog zadatka«. Pripominje, kako je »na ovome koncertu bio prisutan i jedan bogati trgovac iz Maribora, Slovenac, koji je bio tako oduševljen stvarima, koje su izvajane na koncertu, a naročito slovenačkim pesmama, čime se je dokumentovalo solidarnost i nacionalno jedinstvo, da je pozvao u goste ceo hor da sa decom dođu u Maribor o njegovom trošku i izvedu ove stvari tamo pred slovenačkom publikom«. Čin ovoga trgovca vrlo je pohvalan, osobito u današnje materijalistično doba, vidi se njegov interes za školu i umetnost, dokazao je svoju nacionalnu svest, težnju za međusobno upoznavanje, za jedinstvo. Nastojat ćemo, da doznamo ime ovoga vrednog trgovca, koje ćemo onda i objelodaniti da poslužiti kao primer. Bilo bi medjutim dobro, da se dotični učiteljski hor sa decom pozove i u Ljubljano, da i u našoj publici prirede ovakav jedan koncert, a poznavajući našu publiku, koju ovaka stvar osobito zanima, taj bi koncert bez sumnje dobro ispao i postigao svoj cilj. T. J.

— Konstituiranje Zagrebačkoga Zbora. Na sjednici upravnog odbora Zagrebačkoga Zbora održanoj dne 21. o. m. u viješnici Trgovačko-obrtničke komore izabran je za predsjednika g. Josip Radković, član ravnateljstva Prve hrvatske štedionice, za prvoga potpredsjednika g. dr. Oto pl. Franze, odjelni predstojnik u m. i ravnatelj hrv. slav. gospodarskog društva, za drugog potpredsjednika g. Mirko Šarčević, veletrgovac, suvlasnik tvrtke S. Bergera nasljed, za generalnog tajnika g. dr. Vaso pl. Belošević, docent na visokoj školi za trgovinu i promet, tajnik Zem. zaveza trgovaca, za pročelnika financijske sekcije g. savjetnik Sander A. pl. Alexander, kao zamjenik dr. Juraj pl. Tomičić, ravnatelj Narodne banke d. d., u propagandističku sekciju g. Ante Brozović, tajnik novinarskog društva, Perošlav Paskiević-Čikara, tajnik Trgovačko-obrtničke komore, Marko Bauer, tajnik Zemaljskog saveza Industrijsaca, Ivan Čupak, gradski zastupnik i tajnik Saveza hrv. obrtnika. U tehnički odbor izabrana su g. g. rad-

— d London, 17. junija. »Daily Telegraph« poroča, da je japonski poslanik izjavil odposlanstvu članov parlamenta, da Japonska ne namerava prepeljati Vranglova čet v Sibirijo.

— d London, 16. junija. Za stopnik vlade je v spodnji zbornici izjavil, da se je od podpis angleško-ruske trgovinske pogodbe dalje izvezilo v Rusijo blaga za 512.000 funtov šterlingov. V aprilu je Anglija izvezila za 397.122 funtov štera blagov blaga v Estonsko. Dotično blago je odšlo potera v Rusijo.

— d Varšava, 17. junija. Ruska vlada je bivšemu podtajniku v ministertvu za zunanje zadeve Vitu Filipovicu podelila agremment kot zastopniku Poljske v Moskvi.

— d London, 17. junija. Za sprejem pogojev lastnikov rudnikov je glasovalo 129.170 rudarjev, proti pa 325.262.

inžinir Valda, nadinžinir Jurković, nadinžinir Vrbanić, senator E. Kokić i inžinir Kosač, u izlozbeni odbor za stočarstvo g. nadzornik dr. Milan Njemić, sveučilišni profesor Podunski i gradski veterinar dr. Nović. U izlozbeni odbor za vinski rajam g. Franjo Holajević, veletrgovac i predsjednik Hrvatskog Radiša i g. Josio Kolenc, pročelnik odjela za vinogradarstvo hrv. slav. gospodarskog društva Glavni industrijalni odbor izabrat će se na sljedećoj sjednici.

— Železniški promet v osvobođeni Dalmaciji. Beograd, 16. junija. Ministarstvo saobraćaja je vzpostavilo železniški promet na progi Perković-Silvano-Sibenik. Vlazi vozio redno svak dan.

— K poplavi v Bosni. Sarajevo, 17. junija. Iz Bosanskoga Broda javlja, da je bila včeraj ponoči popravljena proga med Bosanskim Brodom in Rudankom. Ponoči ob 1. bi odšed zopet prvi brzovlak v Sarajevo. Nadalje poročajo, da Sava neprestano raste. Iz Doboja pa poročajo, da je začela voda rapidno padati. Tudi v okolici Dervente se ljudja rešeni nevarnosti.

— Prepovedan list. Notranji minister je s 14. junijem prepovedal v naši državi razpečavati list »Amerikanski Slovenec« Glasnik, ki v slovenaškem jeziku izhaja v Betlenau, Pittsburg, Amerika, ker piše proti interesu naše države.

— Devet žrtev roparjev na en dan. 1. t. m. je prišlo kakih 20 do 30 roparjev - vstašev v Javor in razvelo stare carinarce, v kateri ni bilo nikogar. Ker vodi preko Javora glavna pot v Sjenico, so vjeli tri roparji več ljudi, ki so šli po tej poti bodisi v Sjenico, bodisi v Ivanjico. Zaprli so jih v carinarico. Ko je prišel po poti poštni voz, so ga napadli in oropali, pisma pa zažgali. Kmalu na to je spremljal iz Sandžaka neki orožnik ženo in dete v Sjenico. Tudi te so vjeli in zaprli. Popoldno so sestavili posebno sodišče o tem, koga bodo ubili in koga ne. Sklenili so, da ubijejo deset ujetnikov. Pred izvršitvijo sodbe so obsojenim povedali, da jih ubijejo radi tega, ker so njihove rodbine internirane v Srbiji. Nato so pričeli streljati na svoje žrtve. Eden se je rešil s tem, da se je neki ropar zavzel zanj pri poglavarju, od ostalih devet pa je bilo sedem na mestu mrtvih, a dva sta bila težko ranjena, tako da ni upanja, da bi okrevala. Orožnika so najprej slekli, mu iztaknili oči ter ga z noži tako dolgo obdelovali, da se ni mrtvega zgradil. Povdarjali so, da bodo toliko časa ubijali ljudi, dokler se jim njihove rodbine ne vrnejo iz internacije. Vstaši so po zatrdilu ranjenecov, ki so jih roparji pustili ležati v carinarici, iz okolice Bjelega polja v Sandžaku. Merodajne oblasti so podvezle vse, da naspravijo konec vsem tem grozodejstvom vstašev.

Neodrešena domovina.

— Z jugoslov. poslanci v rimski zbornici se pridno bavijo razni italijanski listi. Tržaški »Lavoratore« meni, da bodo jugoslovenski poslanci zasledovali v Rimu politiko, kakršno so zasledovali italijanski narodni poslanci na Dunaju. Naši poslanci so že zdavnaj izjavili, da bo vilj njihovega delovanja ta, da pride naše ljudstvo do vseh svojih pravic v političnem in gospodarskem oziru. Nikakor pa se ne bodo naši poslanci v Rimu obnašali tako, kakor so se svoj čas italijanski poslanci v dunajski zbornici. Ti so v Trstu tulili, kakor besni volkovi, na Dunaju pa so bili krotka jagnjeta, ki so glasovali za vse, tudi za kredite in vojne naprave proti Italiji. Naši poslanci pa bodo svojim nalogam dosledni doma, kakor v Rimu.

— Boj proti draginji v Trstu. Zadnje dneve se je vršil v Trstu oster boj proti previsokim cenam. Naperjen je v prvi vrsti proti navijačem cen, ki so provzročili, da je gospodarsko življenje v Trstu že neznosno. Vsi, ki hočejo uspešno boj proti draginji, izvajajo, da treba pritiskati navdoli in ne nazvgor. Udarce mora biti naperjen tako, da se znižanjem cen ne znižajo tudi delavske plače, kajti potem bi bili zopet tam, kjer so bili poprej. Včeraj smo povedali, kako so zniževali cene kmetijskim pridelkom fašisti. Divjanje fašistov se je 15. t. m. nadaljevalo. Zjutraj so čakali na poštne iz provinc. Fašisti so stali v množnih skupinah, ko pa se prišle ladje, kmetje, katerih je bilo mnogo manj nego prejšnji dan, niso hoteli stopiti na kopno, dokler se ne izpolni njihova zahteva, da se fašisti odstranijo. Enako se je zgodilo na železniških postajah. Postavljene je bi-

lo na obrežju kakor tudi na postajah precejšnje število redarjev. Fašisti so se umaknili proti trgu in tam čakali, da se začne običajna prodaja. Neki zastopnik občine je nagovoril kmetje, zagotavljal jih, da se jim ne bo nič hudega zgodilo, da občina pripravila navčnilnik za vse pridelke, da naj upoštevajo sedanje težke gospodarske razmere in tem primerno prodajajo odselej razne pridelke. Kmetje so bili s tem precej zadovoljni in so prodali prekupčevalkam svoje stvari po malo nižjih cenah. Na trg je prihitelo vse polno žensk, misleč, da bo vse tako poceni kakor prejšnji dan. Na Trgu Penteroso je prišlo do prepira med fašisti in prodajalkami, ker so fašisti zahtevali, da morajo prodajalke še znižati cene. Pravčasno je prišel tržni komisar, ki je odstranil fašiste. Nato so nastopili na trg fašisti v močnejšem številu, rekli, da zastopajo konsumente in zahtevajo prodajo po cenah prejšnjega dne. Tržni funkcionarji se ježno zatrdjevali napram fašistom: Mi predstavljamo oblast, mi smo tu, da ukrenemo, kar treba. Vse besede zaman. Fašisti so nadalje nadlegovali prekupčevalke, ki so kričale na vse grlo, da zapuste trg, ako ne bo miru. Nato so prišli trije odosli kraljevski straž, ki so odstranili fašiste. Bile je tu in tam še precej prekrkanja ali blaga, ki ga je bilo malo, je bilo kmalu razprodano. Ako bodo fašisti tako nadaljevali, bo tržaški trg kmalu prazen.

— 18 komunistov izpustilih. V Trstu so bili pred volitvami aretirani okoli 50 komunistov povodom odkritja zaloge bomb. Od teh 50 komunistov so sedaj izpustili 18, ker je preiskava dokazala, da so povsem nedolžni.

Glasovi iz Koroške.

— Bistrica v Rožni dolini. Po vseh voglih so nam nalepili Nemci velike lepake z nastopno vsebino: »Koroški Slovenci! Pravi Korošec ni izdajalec! Izdajalec pa bi postal, kdor bi pri volitvah dne 19. junija dal svoj glas slovenski stranki. Ta je namreč postavila za kandidate može, katerim je samo na tem, da motijo mir v deželi. Ko bi šlo po njih želji, bi prišla nova nesreča nad našo deželo. Vaše sinove in očete hočejo s silo spraviti v srbsko vojsko kot ceneni »kanonenfuter«. Naša polja in travniki naj bi postali bojišče v vojskah, ki še čakajo Jugoslavijo. Može, ki stoje na slovenski listi, se vam lažejo, če trdijo, da hočejo braniti pravico koroških Slovencev. Izdajalci domovine so, plača jih Ljubljana. Spravili vas bodo le v nesrečo, nikoli vam pa ne dajo toliko potrebnega in zaželjenega miru. Nobenega glasu ne slovenski stranki, kajti njeni voditelji kajo mir in so sovražniki naše domovine!« — Tako pravijo ti lepaki, pisani prav lepo v slovenskem jeziku. Kadar gre za zatiranje Sloven-

ca, jim je dobrodošla slovenska beseda, drugače se jo pa boje, kakor hudič križa. Ta lepak nam jasno kaže, kaj imamo pričakovati koroški Slovenci, ako pri volitvah ne bi smeli oddati svojih glasov za svoje može, in kdor bi to storil, da bi bil že izdajalec domovine? Kako kruto postopajo proti nam, kaže nastopni dogodek: V nedeljo sta šla dva zavedna slovenska fanta Viser in Male proti Podsinji vasi. Pred Kuračevu gostilno je stala tolpa Nemčurjev, ki so začeli za njima metati kamenje, potem pa ju zasledovali. Pri stari šoli so jima zastavili pot. Dva nemška suroveža Stingel in Gabrijel skočila k njima z nožem in polenom. Stingel udari enega s polenom, in ko je ta padel na tla, ga je še dalje obdeloval s polenom, drugi pa srečno odšel. Nemška surovina Stingel je kričal za njim, da, če ga dobi, ga bo tako naklestil, da se bodo čreva za njim vlekle. Tako se godi koroškim Slovincem, ki niso nikjer več varni svojega življenja. Naša nemška oblast vse to lepo mirno trpi.

Narodno gospodarstvo.

— Finančni položaj Grčije. Ravnatelj grške narodne banke Maximos je na običnem zboru delničarjev banke med drugim izjavil, kako silno je narastel dolg države pri banki tekem leta 1920. Dne 31. decembra 1919 je znašal dolg grške države pri narodni banki 653.036.179 drahem ter se je tekem leta 1920 zvišal za 716.263.564 drahem, tako da je znašal 31. decembra 1920 1.369.299.743 drahem. To vso to država skoro izključno porabila za financiranje vojskovanja v Mali Aziji. Po navedbi ravnatelja Maximosa je znašal skupni dolg grške države 31. decembra 1920 4200 milijonov drahem. Med tem pa se je državni dolg pri narodni banki še zvišal vsled posojila v znesku 75 milijonov drahem in 550 milijonov drahem, katero je grška država najela pri narodni banki začetkom maja. Zato pa je država banki dovolila izdajo bankovcev v vrednosti 500 milijonov drahem ter podaljšala privilegije narodne banke, ki bi potekli 31. decembra 1930, do konca leta 1950. Posojilo se ima letno amortizirati s 4 in pol odstotka. V zvezi s tem je sklenila narodna banka zvišanje svoje glavnice za 30 milijonov drahem.

— Nemški nakupi zlata. Državno finančno ministrstvo se je odločilo nakupiti zlato po ceni, ki obstoja na svetovnem trgu, s posredovanjem nemške državne banke in državne pošte. Cena se koncem vsakega tedna nanovo določa. V prvem tednu junija je znašala 260 mark za novce po 20 mark in 37.000 mark za kilogram finega zlata. Prodati zlato drugam je brez dovoljenja državnega finančnega ministrstva prepovedano in kazni-vo. Zlatega nakita in drugih izdelkov iz zlata se ne kupuje.

— Zvišanje glavnice. Dunajsko bančno društvo (Wiener Bankverein) bo zvišalo svojo delniško glavnico za 200 milijonov, tako da bo znašala od sedaj 500 milijonov K.

— Carina in železna industrija. V stari monarhiji je igrala železna industrija veliko vlogo v gospodarskem življenju. Uživala je znatno carinsko zaščito in jo temeljito izkoriščala, zlasti ob času obstoja železnega kartela. Železna industrija je dobila izdatno zaščito v Avstro-Ogrski, ker je imela velik vpliv po svojih zvezah in je znala dokazati, da je njena produkcija znatno dražja nego ona v Nemčiji. Brez zaščite bi jo Nemčija v lastni domovini pogazila. Ob prevratu so začasno odpravili v Avstriji carino za železo. Leta 1920 so carino zopet deloma uvedli. Pred nekaj tedni je začela Alpska montanska družba akcijo, da se uvedejo zopet carine, češ, da sicer ne more vstrajati proti nadmočni konkurenci iz Nemčije, ki ima premožni koks pri roki. Proti tej zahtevi je nastal močan

predlog, ki so se na shodu sprožili, dejansko izvesti.

Odbor je imel od sedaj 5 sej. Obrnil se je z ulogami do sledečih oblasti: 1. Do višjega šolskega sveta z raznimi prošnjami, tihočimi se šolske mladine, kina, knjižnice, roditeljskih večerov, surovosti in medsebojne sovražnosti pri mladini. Med drugimi pravi uloga: Naše šole so preveč učilnice, a premalo vzgojilnice. Višji šolski svet naj sestavi krog pedagogov, ki bodo izdelali načrt za sistematično vzgojo mladine po šolah; naš odbor mu je vedno na razpolago. — 2. Do deželne vlade v zadevi javne pravno, pravstvene policije, plesov, kina, knjižnic, revizije gostiln, izseljevanja, kupčije z dekleti, kontributata. — 3. Do železniških ravnateljstev s prošnjami, da dovolijo po vseh železniških vozovih nabiti lepake proti surovemu govorjenju, da naj bodo vlaki zvečer razsvetljeni, da naj se — v smislu določb pravilnega reda — pijani ljudje ne puščajo v vlak, da naj ima vsak vlak posebne kupeje za ženske in nekadilce. — 4. Do višjega deželnega sodišča s prošnjo, da naj se mladostnikom zabrani vstop k porot-

nim obravnavam, kjer se uče vseh mogočih hudodelstev in da naj se mlada dekleta ne zapirajo skupaj s starimi grešnicami.

Iz teh vlog so nekoliko razvidne smeri in cilji našega odbora. Razširili želijo svoje delo na vso Slovenijo. Stopil je v zvezo tudi z drugimi organizacijami v naši državi, ki imajo iste cilje. Vse sedanje delo je pa šele predpriprava na velik shod, ki bo v jeseni in po katerem se bo začelo delo v popolnem obsegu.

Upamo, da bodo vsi poštteni rodoljubi z veseljem pozdravili naše stremenje. Prosimo in pozivljamo pa tudi vso slovensko javnost, oblasti, šole, društva in posameznike, da naj naše delo krepko podpirajo. Željeti bi bilo, da se v posameznih krajih ustanovijo tozadevni pododbori; en tak pododbor se je že ustanovil. Odbor je hvaličen za vsak doberhoten mišljaj. Kdor želi sodelovati, naj se prijavi na naslov: »Sveta vojska« Ljubljana, Poljanski nasip 10, ali osebno predsedniku oziroma tajniku (nadučitelj Rudolf Horvat). Odbor za pravni prepoved naroda.

Dneone vesti.

V Ljubljani, 18. junija 1921.

— Zdravstveno stanje N. V. kralja. Kralj Peter se izvrstno počuti. Včeraj je mogel se obedovati z rodbino pri skupni mizi.

— Javna morala. Prav je, da je enkrat energično in neustrašeno povedalo na onem mestu, kjer se pokažejo ljudje v vsej svoji nagoti, kdo je kriv splošne demoralizacije, — to je v sodni dvorani pred poroto. Tisti, ki so tiščali naše ljudstvo v kleščah, pozivali na poboj bratov, vzgajali denuncijante in še danes zagovarjajo moralno propadlost! Višek vsega je dosegel tisti znani najbesnejši govor, ki ga je imel dr. Natlačen pred kandelabrom pred deželnim dvorcem. Ljudem, ki so ga čuli, se je gabilo v dnu duše. »Brat bratu nož v srce« — se je razlegalo po trgu, — in ljudi je izpreletaval mraz ob misli, da je možno akademsko izobraženemu človeku tako nečloveško govoriti. In zdaj si upajo taki gospodje grditi ljudi, ki jim povedo enkrat brezobzirno resnico v obraz!

— Zakaj so klerikalci za avtonomijo? Nato odgovarja »Napreček«: »Klerikalci niso bili še nikdar za plemenske meje, zdaj pa so i pri nas i pri Hrvatih — samo zato, da se vzdržijo še nekaj let pri jaslji. Zato tako demagoško izrabljajo vse nerodnosti sedanje centralistične uprave, posebno tiste, o katerih vsak pastirček lahko vidi, da so res nerodnosti. Kako pa popraviti te nerodnosti, tega ne povedo, razen »Bo že Bog dale«.

— Klekl, osvoboditelj madžarskega ujetništva. Naš prekmurški prvobitni Klekl se je napotil pred dvema leti na Ogrsko radi nekaterih nujnih poslov. Takoj pri prihodu na Ogrsko so ga aretirali, češ da je prišel vohunit. Po dolgih mukah, ki jih je moral Klekl pretrpeti v vojaški ječi, je vojno sodišče prišlo do spoznanja, da Klekl ni vohun in ga oprosti vsake krivde. Toda sedaj se je začel Kleklov križev pot. Vojni sod je izročil Klekla civilni sodniji, toda tudi ona mu ni mogla dokazati vohunstva in ga osvobodila. Kljub temu so ga držali osem let in pol v zaporu. Na mnoge intervencije našega sunanega urada in našega zastopništva v Budimpešti, je madžarska vlada odgovorila, da je Klekl izginil »neznano kam« ter da ga »ni več«. »Klekl« so ga več nego osem mesecev, a neopredeljen je sedel v zaporu. Šele na ponovno in energično intervencijo naše vlade v Budimpešti so bile madžarske oblasti prisiljene, da Klekla vendar »najdejo« in se sedaj nahaja v našem zastopništvu v Budimpešti. V nekaj dneh pa se pripelje v spremstvu našega uradnika pri zastopništvu v Budimpešti v domovino. Tako postopajo Madžari z našimi ljudmi in potem imajo še prdrzno čelo, da govorijo, da se »kavalirski narod«!

— Triglavski kamen za spomenik vojvodi Mišču. Kamen za Triglavski spomenik vojvodi Mišču je izbran in so ga te dni pripeljali vozniki SPD na Dovje. Kamen se izroči kamnoseku, da ga obseka in obdela na kar se pošlje v Rumo. Dolej se je za kamen nabralo ne čisto 5000 K, katere svota pa stroškov najbrže ne bo krila. Zato prosimo za nove prispevke, posebno pa apeliramo na imovite sloje, ki pač v to plemenito svrhu lahko žrtvujejo znatnejše svote. Za ta sklad nam je poslal g. Fran Bergant, trgovec na Šentjakobskem trgu, 20 kron.

— Zgradba Sokola I. in »Slovenčev« demagozi. V sredo se je zalezel neki historični klerikalec, — pa menda ni to »Almar Kalan«? — v prejšnji obč. svet, ker je prodal Sokola I. stavbišče na Taboru za Sokolski dom in park. Dotični svet je v »Slovenčev« demagozi.

— Društvo in se delo že izvršuje. Zdaj pa sloka in vplje »Slovenčev« demagozi, kaj bo počeli stari ljudje in invalidi, ko ne bo pred cerkvijo več tiste »gnajne« in ponočnega brloga za gotovo pare. Mesto da bi bila »Slovenčev« in njegovemu budalo Sokolu kvačala, da bo to puščavo s svojim denarjem restauriral in ustvaril iz nje moderen park za mladino in dostojne ljudi, pa spuša po »Slovenčev« svoje demagoške sline, ker niso mogli — Orli dobiti in kupiti Tabora. Od tod ta klerikalna jezla!

— Podaljšanje kočevske železnice. Dne 12. junija se je vršilo v Predgradu, občina Stari trg pri Črnomlju, zborovanje dvanajstih občin v svrhu podaljšanja kočevske železnice po kočevski in poljanski dolini. Skrajni čas je že bil, da se sestale te občine in izvolile iz svoje srce odbor, čigar naloga je, povedati ljudstvu, da je pri podaljšanju kočevske železnice edino prava pot, če teče proga po naravni, najcenejši in najkoristnejši črti, to je, po kočevski in poljanski dolini v Srpske Moravice. Edino ta proga je za državo velikega pomena, ker se nahajajo ob njej bogate žile premoga in železne rude ter povsod preobilo lesa. Nadalje so pomembne tudi velike podzemeljske jame, slične onim v Postojni. Železniško obratovanje bo elektrificirano potom več tisoč konjskih sil močne Kolpe, kar bo še bolj prihranilo državi na tozadevnih stroških. Nadalje bo proga v korist mnogobrojnim občinam, kajti družine bodo dobile doma kruha, ga ne bo treba iskati po Ameriki. Na tak način bodo tranzitni in lokalno-gospodarski interesi spojeni. Sedež odbora je v Ljubljani, poštni predal št. 85.

— Klerikalna zlobnost. Prejeli smo in priobčujemo tole pismo: »V »Slov. Narod« z dne 15. t. m. me je nekdo obdolžil velike lesne tatvine v gozdovih graščice Trošniš pri Sv. Vidu pri Ptuj. Izjavljam, da je to čisto narodno »klerikalna« nemakutarska podlost, katero nastopajo proti meni moj strankarski nasprotniki. Proti osebam, ki so to izmišlili sem itak že nastopil sodnijsko pot in bom tudi vsako osebo, ki o tem govori, sodnijsko zasledoval. Vinko Pernat, velepos. in krmar pri Sv. Vidu.

— Orožne vaje rezervnih častnikov. Pred nekaj dnevi je bilo čitati v časopisju, da bodo takom letošnjega poletja zanesljivo vpoklicani vsi rezervni častniki na dvomesečno orožno vajo. Če je to resnično, potem smatramo za potrebno, opozoriti vojaške oblasti na sledeče dejstvo: Večina rezervnih častnikov iz Slovenije in sploh iz vseh bivših pokrajin stare Avstrije je popolnoma nevoščja predpisov naše nove armade, vsaj v kolikor se razlikujejo od starih. Imamo tukaj v mislih razliko v jeziku, povedljivih in pred vsem formalnih momentih. Rezervni častniki, ki bodo vsak za sebe dodeljeni posamnim formacijam, pridejo v čisto nove razmere in navezani sami na se, se bodo komaj uživali v novi ustroj v tako kratki dobi. Zbog tega bi bilo potrebno, da se ta dvomesečna vaja razdeli tako, da bi se otvorili v prvem mesecu skupni kurzi, kjer bi se častniki teoretično in tudi praktično seznanili z razlikami odnosa posebnosti nove armade. Drugi mesec pa naj bi se častniki porazdelili v formacije, kamor spadajo. Taki kurzi bi gotovo uspeli in bi ta dvomesečna orožna vaja dosegla popolnoma svoj namen. — Rezervni častniki.

— Važni sklepi finančno-gospodarskega odbora. Finančno »gospodarski« odbor je imel dne 16. t. m. popoldne sejo, na kateri se je razpravljalo o novih zakonih glede državne trošarine in taks. Sklenilo se je, da se oprosti davka sokoške prireditve in zabave ognjegašcev. Na luksurijsne avtomobile se uvede taksa letno 1000 dinarjev, za izvoščke pa 200 dinarjev.

— Darilo za pogorele v Knežji vasi. Po posredovanju g. predsednika deželne vlade dr. Baltiča so darovale združene opekarne d. d. Ljubljana za pogorele v Knežji vasi, okraj Novo mesto, dva vagona zarezanih strošnikov.

— Javno zdravstvo in klerikalno časopisje. Radi preureditve trga Tabora je po klerikalnem mnenju ogroženo zdravje vseh ljubljanskih upokojencev, invalidov, otrok itd. Ljubljanske nune imajo vrt, ki obsega vsaj štiri Tabor in je sredi mesta med Blewaisovo cesto in Kongresnim trgom. Tu raste solata, fiol in v večernih urah se pojavijo med gredmi 15–20 letnih ženskih postav. Ljubljanski škof in šentpetrski župnik imata prostorne vrtove v bližini Tabora. Marjanšič in Alojzjevič imata polovico nezazidanih poljan. Vi, ki kričite proti Sokolu, ki se vam srce topi čistega dvokekolubja, odprite najprej javnosti svoje ogromne z visokim obzidjem obdane vrtove. Razumemo vas dobro: ker Sokol gradi na trgu Tabor letno telovadišče, grozi nevarnost javnemu zdravju, ako bi se tu staval temelj za novo cerkev ali samostan, bi bilo vse v najboljšem redu.

— V Apašah je umrl pred kratkim (14. do 15. junija) Andrej Gabrčič v najlonih letih. Pokojni Andrej Gabrčič je bil znan narodni delavec iz naše slovenske Koroške, rodom iz Pečnice pri Ledencih, član znane narodne rodovine Po plebičetu se je moral umakniti v Slovensko Koroško, ki obžaluje v njegovi izgubi enega svojih najboljših sinov. N. v m. p.!

— Transziti promet Maribor-Ljubljana in Maribor-Celovec. Iz Maribora nam pišejo, da je vzpostavitev tranzitnega prometa na obeh progah zagotovljena. Promet se prične v ponedeljek 20. t. m. Vlakom v Ljubljano se opravi z dvema vagonoma za jugoslovanske poštne. Vlak spremlja naša in avstrijska osebja ter orožništvo. V Slihu kot obmejna postaja se vozovi zaprejo. Od tu pa do Radgone spremlja vlak avstrijsko osebje. Naše osebje mora ostati v vozovih. V Radgoni prevzamejo službo zopet naši železničarji. Vlaki bodo vozili v nastopnem redu: Odhod iz Maribora št. 70 ob 6.11, št. 72 ob 12.41, povratek v Maribor št. 73 ob 13.20, št. 77 ob 21.52. Na Koroški progbi bo v Pliberku skupna postaja. Naše osebje bo spremljalo vlake od Maribora do Pliberka, od tam v Celovec pa avstrijsko osebje. Vlaki bodo vozili: Odhod iz Maribora št. 411 ob 5, št. 413 ob 15, povratek v Maribor št. 414 ob 12.33, št. 416 ob 20.45. Vlak št. 14 ima direktno vozovo za Gradec na vlak št. 73, vlak št. 73 iz Grada v Celovec ima direktno vozovo na vlak št. 413.

— Velika prireditel v prid ruskim beguncem v Mariboru. V nedeljo, dne 19. t. m. ob 10. se vrši v parku mariborske vojske šre realne velike prireditve v prid ruskim beguncem v Strišču. V veličnem begunskem taborišču v Strišču se nahaja do 1500 ruskih beguncev, ki so pribežali z Vranglovo armado in se nahajajo v veliki bedi. Tu sta dva takovana korpusa kadetov: Domski in Krimski ter kolonija civilnih beguncev. Korpus kadetov je zavod dečkov od osmega leta dalje, a vzgojitelji in učitelji so častniki, večina starejši gospodje ali vojni invalidi. Tak korpus kadetov je neke vrste vojaški penzjonat. Večina dečkov je brez staršev ali ne ve zanje ničesar, ker so se izgubili v vojnem metanju. Z našim izrazom je torej tak korpus kadetov, ki se nahaja v Strišču, zavod vojnih otrok, katerega je metel revolucije odtrgal od domovine in prenesel na naša tla. Iz Poltve in iz Dond je prišel na Krim, da tam na varnem predka konec revolucije. Ko je bežala Vranglova armada na ladje, je bil v splošni zmedbi potegnjen z njo, tako ga je gnala nso da okrog, dokler so ni našel med nami. Mi sedaj ne moremo razpravljati, če je bilo potreba, da je pribežal k nam in kdo bi bil dolžan skrbeti zanj. Vsi moramo suho dejstvo, da je prišel in da so ti dečki popolnoma brez vsake svoje krivde. Sedaj moramo gledati na njihovo stvar izključno s stališča človečnosti in krščanske usmiljenosti, zavedati pa se moramo tudi dolga kvaletnosti do ruskih junakov, ki so prešli svojo kri za našo svobodo. Izmed ruskih beguncev v Strišču je zelo malo takih, ki ni bili smotni delci in službe. Velikanska večina je dečkov, ki imajo svojo šolo in je najboljše, da ostanejo skupaj in se šolajo po svojem načinu. Dalje so učitelji in vzgojitelji, ki morajo ostati pri dečkih. Mnogo je starih in slabotnih, dalje rodbine častnikov in oseb, ki so z njimi v najtlačnejši zvezi. Osi pa, ki so smotni delci in službe, tudi dela kmetov in s oga se mnogi dobili. Naša dolžnost pa je, da pomagamo ravnim stroim in ne pustimo, da propadejo med nami, ko so po tolikih težavah prišli na naša tla. V prid tem rešenju se vrši v nedeljo prireditve v vojni realni s sodelovanjem marib. kulturnih društev in vojaštva in pod pokroviteljstvom gospoda polkovnika Jakovljeviča, ravnatelja vojske realne. Prireditve obeta biti krasna. Program je vrlo zanimiv, kdor jo bo obiskal, bo imel prileten užitek in razvedril in zraven lepo zavest, da je nekaj žrtvoval v olajkanje bede najrevnejšim naših bratov.

— Za Verovšek-Borštnek spomenik. Pri prireditvi dne 5. t. m. v korist spomenika Verovšek-Borštnek je čisto dobiček 17.082 K 70 vla. Vsem conj. darovalcem in darovalcem ter vsem, kateri so na kate-

Da bomo narod poštenjakovi!

Obvestilo in poziv vsej slovenski javnosti.

Narodno svobodo smo Slovenci — žal, ne vsi — dosegli, a posledice vojne iz naše srede še niso izginile. Ne le milovanja vredni invalidi nosijo na sebi posledice krvave morije, svet je po vojni tudi duševno invaliden. Treznost, pravost, dostojnost in druge kreposti so vsled vojne strašno trpele.

Poleg skrbi za narodno svobodo mora biti sedaj ena naših prvih skrbi, da naš narod pravno dvigne. Ponosni smo, da smo Slovenci in Jugoslavlani, — a samo ime nam ne sme biti dovolj. Pijanost, rasu-

zdanost in surovost delajo našemu imenu nečast. Le potem bomo lahko nase ponosni, ako bomo dobri, kreposti ljudje, — narod poštenjakovi.

Da to dosežemo — k temu lepuemu cilju združimo svoje moči!

Na shodu »Svete vojske« proti surovosti, nenravnosti in pijančovanju dne 10. aprila v Ljubljani »Unionus« se je sestavil v okvirju »Svete vojske« poseben odbor za pravni prepoved naroda, sestavljen iz pripadnikov raznih strank. Njegova naloga je: misli, nasvete in

rkoli način pripomogli do tega uspeha, tem potom najglobljejša iskrena hvala.— Udrženje igralcev.

— Govor o sv. pismu se vrši v nedeljo ob 8. zvečer v evangelijski cerkvi na Gosposvetski cesti.

— **Važno za potnike v Ameriko.** Ameriški konzulat v Zagrebu objavlja: Ker je ameriški konzulat do sedaj videl več potnih listov, kakor odpada na kvoto do 10. junija, se daje s tem na splošno znanja, da se bo dne 20. junija ustavilo vdiranje potnih listov za izseljenje in se bodo prošnje za vizum moglo vlagati šele od 1. julija dalje.

— **Med Kranjem in Smlednikom** ni čez Savo nobenega mostu, dasi leži na obeh bregovih nad 10 vasi, ki bi rade prišle večkrat v stik; a ne le to, marsikdo ima od posestnikov onkraj Save tudi kako polje ali gozdič, pa mora napraviti za uro in več dolg ovinek da dosepe na svoj svet. Ali bi dvojce ali troje občin ne zmoglo zgraditi lesen most čez Savo, ki je na več mestih ozka in plitva?

— **Prazna stavbišča.** Za premožne kroge ki bi hoteli graditi zasebne hiše, je v centru kakor tudi ob periferiji mesta še nad 20 ugodnih stavbišč za razmeroma ne pretirane cene kvadratnemu metru na razpolago.

— **Povodenj na Opekaraki cesti.** Dne 14. junija je zaradi silnega naliva nastala na Opekaraki cesti povodenj. Prizadeji so bili posestniki Ignac Marinko, Josip Petrič, Franc Papler, Gregor Surle in Franc Repič. Najbolj v strahu pa je bil Marinko, ki je 55 let stari fant, dobro znani tiser in šabar. Ko je začela voda sprva le malo prihajati, se Frone ni dosti zmenil, češ šabar se ne sme bati vode. Ali ko pa je začela voda dreti v njegovo domstrno intubirano kamreco, je začel Frone gledati okoli sebe, kako in kam si naj svoje imetje in svoje reči spravi na varno. Najprej je neseel takozvani škandrov protokol na svoj »šemperdek«, češ ondi bodo te čistilne bučke najbolj na varnem. Na te knjige se pa razumejo le trnovski in krakovski fantje in dekleta. Nekoč je Frone rekla neka trnovska dekle: »Čakaj Frone, mene pa ne boš vpisal v škandrov protokol! Ti ga bo prej voda odnesla.« In res bi bila sedaj ta šelja dekletova skro uslišana. Ko je voda nastopila v kamreco pod visoko, so se začeli razni pajki umikati na suho: nato je nastajalo voda vzdignila steklenice, krošnike, škodole in sklada. Vse je plavalo navkriž, le Fronevi liščki in kanarčki so še dalje peli in pitali svoje mladitke. Vse to si je ogledal g. magistrski svetnik Zupan, ki je bil poklican na pomoč. Takoj je odredil vse potrebno in še isti dan popoldne je prišlo več mestnih pionirjev, da so zasuti jarek iztrobili. V jarek se pač morda vse, trava zaraste in blato se nabira; zato voda ne more dalje. Sedaj uljudno prosijo posestniki Opekarake ceste, naj bi se v kratkem času ob vsej cesti jarek iztrobil, ker je nujno potrebno.

— **Strokovna pomoč večjim kmetovalcem.** Nekaj odličnih letošnjih absolventov drž. vinarske in sadjarne šole v Mariboru želi meseca avgusta ali septembra t. l. vstopiti v kmetijsko prakso na primernih boljših posestvih ter se zadovoljuje v splošnem samo s prostim stanovanjem in hrano brez plače v gotovini. So stari 18—23 let, med njimi taki, ki ne reflektirajo na stalne službe, ampak se povrnejo po neje na svoje domove, da prevzamejo vodstvo lastnega gospodarstva. Drugi reflektirajo na stalne službe za poznejše kjerkoli. Zanimani za take isborne mlade strokovne moči naj izvolijo stopiti v zvezo z ravnateljstvom navedene šole, ki pravzame brezplačno posredovanje v interesu absolventov in stvari.

— **Iz Radeške poročila:** Tučajšnja polje je aretirala šofarica Vrečiča iz Strukovec v Prekmurju, ki je oropal nekega dunajskega draguljarja za 100 tisoč kron. Tudi njegova tovarila so prijeli.

— **Rampis mesta okrajne babice.** V občini prečenski se odda mesto okrajne babice, s katerim je spojena letna remuneracija 375 K. Prošnje za to mesto so more vlagati do dne 3. julija pri novomeškem okrajnem glavarstvu.

— **V Smledniku pri Poljanah** je obšla na umu Katarina Debelak, deklica pri posestniku Dolina. Vdrla je v svinjak ter s šolemanim drogom razbila glavo eni izmed svinj. Ubili jo hotela tudi posestnikovega otroka, kar pa so k sreči preprečili. Debelakova je bila še preje enkrat v umobolnici.

— **Za krojaško delavnico** v invalidskem domu v Ljubljani se išče invalid - delovodja, ki je obenem prirojenalec. Reflektira se na prvotratno izučeno s strokovno službo. Zadevno prošnje, opremljene s izpitnimi listi, je poslati do 1. julija 1921 invalidskemu oddelku poverjenosti za socialno skrb v Ljubljani (št. Petrika vojašnica).

— **Ribarstvo** orodje, izborna monokovska in angleško blago, ima v zalogi puškarna Kaiser v Ljubljani, Selenburgova ulica. Na izbiro so prvotratno rasečkane (resplisat) palice za sulce, ščke, postvri in lipane ter kolosa vseh vrst. Na razpolago je velika zaloga prima svilenih vrvi vseh vrst, trnov iz izbornih muh in različnega drugega ribarskega orodja ne dunajškega izvora. Sprejemajo se vsa večja naročila in popravila. Blago je strokovnjaško izbrano in se bo tudi v bodoče rasprodajalo samo le prekliceno.

blago, najboljših nemških in angleških firm. Enkratna nabava tega solidnega orodja, ki je ročno delo in ne nezanesljivo tvorniški množinski predmet (Maessenartikel), zadostuje za mnogo let. Ceniki so na razpolago!

— **Vesti iz Amerike.** Konec maja je stopila v veljavo pogodba med Združenimi državami in kraljevino SHS glede pošiljanja paketov iz Amerike v domovino. Jugoslovenski ameriški listi vzklikajo: Končno vendar! Kar so naši rojaki v Ameriki najbolj pričakovali, se je zgodilo! — V Clevelandu je dobilo pred kratkim zopet 119 Slovencev ameriško državljanstvo; od lastnih volitev je naraslo število na 435, do konca septembra naraste še za 150. Med števnimi uradom in med jugoslovenskimi zastopniki v Ameriki se vrše pogajanja, po katerih se glede na število naših naselencev v Ameriki pričakuje, da se bo moglo priseliti iz stare domovine tekoma leta okoli 800 Slovencev. Prve tri mesece t. l. je prišlo v Cleveland isred vseh narodnosti največ Jugoslovencev. Potem pa je začelo število padati. Mestni urad hvali nove naseljence, ker imajo zmisel za šolo in amerikanizacijo. Slovenski fant, ki je prišel okoli novega leta v Cleveland, danes se precej dobro govori angleško. — Umrla je v Novem Yorku Marija Potocnik, stara 52 let, doma iz Domžal. Zapuščena soproga in tri sinova. V Lorainu je umrl Josip Lešnjak, doma iz vasi Ravne pri Logatcu. V Milvauke je umrl Alojzij Jerman, doma iz rake gore na Dolenjskem.

— **Automobili na Bledu.** Opozorja so, da je v občini Bled strog prepovedano avtomobilistom hitro voziti, izvsem v hitrosti navadnega konja. Cesta ob Jeseru, pod gradom, pa je sploh prepovedana za vožnjo v avtomobilu. To v vednost vsem posestnikom avtomobilov s pripombo, da se bo na to odredbe najstrožje pazilo.

— **Drage matere!** V torek, dne 21. junija, ob pol 8. zvečer bo v veliki dvorani Uniona važen materinski sestanek, h kateremu Vas prijazno vabi: Odbor Kola Jugoslovanskih Sester v Ljubljani.

— **Državna posredovalnica za čelo.** Dela iščejo: pisars. moči, kovinarji, peki, mlinarji, mesarji, natakari, natakari, strojniki, kurjači, sedlarji, trg. sodruidniki, prodajalci, dninarji, dninarice, poljedelski delavci, poljedelske delavice, perice, hola, strednice, vajenci, vajenke itd. — V delo se sprejmejo: hlapi, dekle, monterji, kleparji, mizarji, čevljarji, zidarji, tesarji, delavci in delavice v opekarno, stavbari ključavničarji, opekarji, slukinje, kuharice, sebarice, vajenci, vajenke itd.

— **Cirkus Renlow** v ponedeljek 20. t. m. ob pol 9. zvečer se vrši zadnja velika poslovlina in benefična predstava za priljubljena telovadca The Christensen, ki bosta izvajala popolnoma novo telovadbo. Nadalje novi veliki komestni spored.

— **Opozorjamo naše naročnike** in tobakarne na današnji oglas na zadnji strani Ciril in Metodovih vizgalic, ki jih priporočamo. Noben trgovec in nobena tobakarna ne sme biti brez njih! Konsumentje, zahtevajte edino le to vrsto!

Dr. A. F.

Pomagajte Bledu!

Pred dobrim letom dan je priobčil St. Narod dopis pod tem vzklikom, kateri je opisoval nedostake Bleda in njegove potrebe kakor moderno letovišče. Pri vsej stvarnosti je apeliral na poklicane čimtelje s primerom, mej dopustnosti nikakor presegajočo kritiko. Ta dopis je tako zabolel, da se je zahtevalo, naj se izsledi pisec in posvoje na odgovor. To nas ne moti, da ne bi ponovili tega vzklika, in ponavljati ga hočemo, dokler se nas ne usliši.

Bližamo se glavni sezini: pred nedavnim odstopišvi občinski sestanek pa ni vkljub lepi zimi in pomladni nič, pa prav nič stori, da pripravi letovišče na sprejem gostov ter ga po možnosti uredi za njih udobnost. Pa to so tekoče, vsako leto se ponavljajoče potrebe, — a o teh nam danes ni govoriti. Pozornost odločujoč faktorjev hočemo marveč obrniti na to, kako se dvigne Bled s mrtve točke, na kateri se glede svojega razvoja sedaj in še davno nahaja, da se prične razvijati v moderno, če hočete svetovno letovišče.

Bledu nedostaja primernih stanovanj za sprejem »svetovnih« gostov, nedostaja občil, nedostaja naprav za zabavo in razvedrilno gostov, nedostaja končne prostora, kamor bi se satekali posebno ob slabem vremenu, ko ne vzdržijo več med štirimi stenami svojih sob. Raspravljati o vseh teh nedostatkih bi nas zavajalo predaleč in hočemo se omejiti samo na eno potrebo, ki se nam pa sdi tako važna, da je edini začetek in pogoj nadaljnjemu razvoju Bleda. Ta potreba je zgradba modernega hotela, toda ne stavbe, da se v njej vrši samo hotelski obrat, ampak stavbe, v kateri bi bilo skrbno in na številne druge letoviške potrebe. Poleg restavracije, hvarane, stanovalniških sob za goste, — vse moderno — morala bi biti v tem hotelu dvorana za vsakršne prireditve, gledališče, kino, koncerte; dalje čitalniški prostori itd.

A kako stavbo v takem štilu danes pri obstoječih razmerah v stavbeni stroki izvršiti? Od lokalnih faktorjev ni nič pričakovati, tu ni in ni dovolj imovitih ljudi; posameznik bi moral biti že milijarder, da bi se spustil v tako riskantno stavbo, država pa pravi, da ji preti deficit 8 milijard in finančni minister veli, da mora izdatke za investicije črtati. Toda sedajno je na Bledu samem vznikla neka oblika financiranja, katera se nam dozdeva, čeprav vpoštevamo vse in na video nepremagljive zapreke, izvedljiva, če jo vzamemo strokovnjaki za zaka. Pa e tam prihajajo!

Iz ustavotvorne skupščine.

— d Beograd, 17. junija. V začetku današnje seje konstituantne je minister Uzunović odgovarjal na interpelacije. Ker ostali ministri niso bili prisotni, poslanci se niso dobili odgovorov na svoja vprašanja. Zaradi tega sta poslanc Brandner in Lazic protestirala proti malomarnosti ministrov. Prošlo se je na razpravo o VIII. oddelku.

Prvi je govoril posl. Juraj Demetrovič, ki je izjavil, da je srečen, da ima kot Hrvat braniti v skupščini ta oddelke, ki naj bi bili krona našega ujednjenja. Tembolj si šteje v čast, da govori o tem članu, ker nekateri trdijo, da je samo isti pravi Hrvat, ki je v opoziciji proti uvelitvi naše države. Prepričan je, da bo bodočnost pokazala, da je imel prav on in njegovi enako misleči tovariši. Nato je omenil krško deklaracijo in sklepe Narodnega veča, ki najbolje dokazujejo, da mora biti naša država edinstvena. Oni, kateri zapuščajo konstituantno in opirajo proti taki uvelitvi države, nimajo pravice reči, da je taka uvelitev države kršenje sporazuma. Poslanec trdi, da je en del opozicije pavrel temelje, na katerih je zgrajena vsaka država. Pravi, da povsod na svetu obstaja tendenca centralizacije. Pa tudi če bi bilo federalistično in avtonomistično stališče pravilno, bi ga mi ne mogli sprejeti radi razmer, v katerih se nahaja naš narod. Nato je obširno pojasnjeval, da je brez poudara strah, da bi vsled takih samouprav došlo do nesoglasja.

Za njim je govoril slovenski samostojni kmet Ivan Urek, nato pa zemljoradnik Volislav Lazic. Med drugim je stavil Lazic predlog, naj se v členu 95 ne citira število prebivalstva. Če bodo oblasti določene po socialno-ekonomskih razmerah, tedaj citiranje števila prebivalstva nima pomena. Posl. Lazic nato predlaga, naj se ta člen vrne ustavnemu odseku, nakar se je seja ob 12.30 zaključila. Naslednja seja ob 18.

— d Beograd, 17. junija. Popoldanska seja ustavotvorne skupščine se je nadaljevala ob 17. Posl. Gjonović (republika-

ne) govori o samoupravi in organizaciji oblasti. Smatra, da sta to dva različna problema. Razlik v našem narodu ni. Zato teži po nacionalni unifikaciji. Naše ozemlje in naš narod ni velik in zato za federativno ureditev ni nobenega razloga. — Besedo dobi posl. Bošković (zemljoradnik), ki kritizira osmo poglavje in veli, da ima to poglavje pomeno slabih načel, kakor o ministrih brez portfelja, o državnih tajnikih, o sodiščih za ministre, glede oblasti pa pravi, da bi ne bilo treba določiti niti minimuma, niti maksimuma števila prebivalstva. Državne uradnike je treba gmotno preskrbeti, ako država hoče, da bo delovala v redu. — Potem govori posl. Etbin Kristan, ki veli, da obstaja edinstvo naroda bolj v ideji, kakor v resnici. K edinstvu je več potov, oni pa, ki ga predvideva osmo poglavje, je gotovo najneumestnejši. Ako hočemo postati edini, moramo likvidirati, kar je bilo v preteklosti. Ne strinja se s onimi, ki smatrajo, da je umestno, dovoljevati koncesije s katerikoli mentaliteti, samo radi tega, ker te mentalitete obstajajo. Socialno-demokratska stranka ne stoji na plemenskem, pokrajinskem ali stičnem stališču, temveč stoji na stališču popolnega demokratizma in se zato ne zadovoljuje s tem poglavjem ustave, ker je v njem preveč zaprek za razvoj prave demokracije. Socialno-demokratska stranka hoče močno državo, sposobno za življenje, dočim hoče a. pr. Radič kaos, ker nima jasni ciljev. Noče iti tako daleč, da bi govoril v tem zmislu, da je Radič veleizdajalec, marveč on samo nima jasni ciljev. Zato misli, da bo za njegovo politiko najbolje, ako bi bila vsa situacija neurejena in meglena, in da bi se nekaj zgodilo, kar bi s golim slučajem moglo služiti njegovim ambicijam. (Odobravajo.) Tu se more biti sličnosti med njegovo politiko in politiko socialne demokracije. Socialisti po svoji tradiciji in po svojem programu tudi ne morejo biti za drugo kakor za edinstveno močno državo. Govorec o številu prebivalstva v oblasti se protivi, da bi se določil maksimum, dočim pravi, da bi se minimum lahko odredil. — Po njegovem govoru se je seja zaključila ob 19.30, prihodnja seja pa je določena za jutri ob 9. dopoldne.

Najnovejša poročila.

KRIZA V AVSTRIJI. — NA ŠTAJERSKEM NE BO PLEBISCITA.

— **Dunaj, 18. junija.** »Wiener allgemeine Zeitung« prinaša v svoji včerajšnji številki interview svojega poročevalca z dunajskim italijanskim poslanikom, kjer se je izjavil, da bi akcija za priklonitev Avstrije Nemčiji silno škodovala avstrijski stvari. Na podlagi te vesti se je nepotila deputacija krščansko-socialne stranke k italijanskemu poslaniku, med njimi tudi štajerski deželni glavar dr. Rintelen. Italijanski poslanik je deputacijo predočil pretečo nevarnost, nakar se je deputacija odločila, da preklic že izdane priprave in odpove glasovanje na Štajerskem. Temu mnenju se je pridružil tudi glavar dr. Rintelen.

— **Dunaj, 18. junija.** »Reichspost« poroča, da je sklep krščansko-socialnega vodstva, da se preklic glasovanje na Štajerskem, prvi korak k rešitvi vladne krize. List meni, da bo prišlo do sestave novega kabineta v prvih dnevih prihodnjega tedna.

»Deutschösterreichische Tageszeitung« meni, da je samoozbegli umljivo, da bodo Velenemci izvajali iz odgovedi glasovanja konsekvence in prešli po zborovanju njihove stranke, ki se vrši v ponedeljek, v najstrožjo opozicijo proti novi vladi. Krščanski socialisti bodo prisiljeni, da tvorijo manjšinsko vlado, katero bodo na tihem podpirali tudi socialni demokrati. Tudi drugi listi povdarjajo potrebo, da ustvarijo krščanski socialisti manjšinski kabin.

— **»Neues Wiener Tagblatt«** in »Neue Freie Presse« poročata, da bo štajerski deželni glavar dr. Rintelen še tekom današnjega dne, vsekakor pa po zborovanju štajerske krščansko-socialne stranke podal svojo deklaracijo. Domneva se, da bo podal demisijsko tudi njegov namestnik dr. Ahrer.

— V krščansko-socialnih krogih se govori, da bo prevzel posle državnega kanclerja dr. Ramek, dr. Mayer pa bi prevzel posle državne urada za zunanje zadeve. Naslednik dr. Rameka v notranjem ministru bi postal nižjeavstrijski deželni svetnik Segur. Tudi v poljedelskem

ministrstvu je pričakovati velikih sprememb.

KONFERENCA V PORTOROSE.

— **Lugano, 18. junija.** Na predkonferenci avstro - ogrskih nasledstvenih držav se je določil dnevni red konference v Portorose, ki se prične 2. julija t. l. Poleg Avstrije, Italije, Poljske, Češkoslovaške, Rumunije in Jugoslavije bodo zastopane tudi Francija, Anglija in Amerika. Madžarska je v zadnjem treotku odpovedala udeležbo.

ITALIJANSKI SENAT.

— **Rim, 16. junija.** Italijanski senat je imel včeraj sejo, v kateri je imel predsednik Tittoni svoj nastopni govor. Glavni del govora je bil posvečen povdaru potrebe, da se dežela finančno restavrira. Erarnih deželnih in občinskih davkov je v letu 1920/21 na 11 milijard, prihodnje leto pa dosežejo najbrže 14 milijard. To številke ukazuje veliko vseobčo varčnost. Govoril je še o pomočnosti birokracije in o potrebi vzpostavitve državne avtoritete.

ZASEDANJE SVETA ZVEZE NARODOV.

— **d Ženeva, 17. junija.** Po kratki javni seji je bilo danes otvorjeno trinajsto zasedanje sveta zveze narodov. Dnevni red obsega več razpravnih predmetov, ki so za evropski lir jako važni, med njimi vprašanje alandskih otokov, poljsko-litvanski konflikt glede wilenskega ozemlja, vprašanje albanske meje in avstrijski finančni problem.

JUžnoameriške države izstopijo iz zveze narodov.

— **d Dunaj, 17. junija.** Kakor javlja »Politische Korrespondenz« iz Londona, je neutemeljena vest, da namerava južnoameriške države izstopiti iz Zveze narodov.

KAROL EN NE VRENE NA MADŽARSKO!

— **Dunaj, 18. junija.** Sekedjski žef dr. Schager označuje vesti »Vossische Ztg.« in »Trotler Ztg.« o povratku kralja Karla na Madžarsko kot neresnične.

BLOKADA CARIGRADA.

— **Carigrad, 18. junija.** Vseledniško turških pristanišč po angleških ladjah je turška vlada sklenila, da ugame v Črnom morju vse svetilnike, izvzemši onega.

Kultura.

— **Glasbena Matica v Ljubljani.** Dve javni produkciji gojenecv glasbene šole se vršita v veliki dvorani hotela Union in sicer I. v ponedeljek dne 20. t. m., II. v sredo dne 22. t. m., vsakokrat ob 8. zvečer. Prva javna produkcija gojenecv konservatorija Glasbene Matic v Ljubljani se vrši v potek dne 24. t. m. v veliki dvorani hotela Union. Zabeleto točno ob 8. zvečer. Vstopnice za vse tri produkcije šole in konservatorija Glasbene Matic se prične prodajati v petek dne 17. t. m. v trafiki v Prešernovi ulici, kjer se dobi tudi nastanek snored. V soboto dne 25. t. m. ob 4. popoldne pa se vrši interna vaja gojenecv glasbene šole pred starši v dvorani Glasbene Matic, Vagova ulica št. 7/II.

Sokolstvo.

— **Sokolake društvo v Šiški priredi v nedeljo 19. junija k l. ob 8. popoldne javno telovadbo na prostora vojaškega letališča v Šiški.** Ob 6. popoldne veselite na Bellevue. Godba dravske divizije pod vodstvom g. dr. Čerina.

— **Ljubljanski Sokol** nameraja svojemu članstvu, da je društveni sluga končal s pobiranjem članarine za prvo polletje leta 1921. Del plačilnih listov pa še ni plačan kljub temu, da se je skušalo članarino večkrat isterjati. Drugi del plačilnih listov je nedostavljen, ker so nekateri člani in članice spremenili bivaličke, odnosno stanovanje, ne da bi društvu nameranili spremembo. Prosimo prižadeto članstvo, da poravnava članarino v dobi ob 15. do 22. junija letos med 6. in pol 8. zvečer v obnoveji sobi v Narodnem domu.

slučaju, da v tem roku članarina ne bo poravnana, oziroma društvu ne dosepejo pismena, pojasnila, se bo v zmlahu društvenih pravil v poštev prihajajoče članstvo smatralo kot odstopivše ter črtalo iz članskega imenika.

Gospodarske vesti.

BORZE.

— **d Beograd, 17. junija.** Devize: Beograd 136.25—136.75, Pariz 295—297, Ženeva 610—615, Solun 226—230, Prag 50.45 do 50.60, Berlin 52.75—52.80, Dunaj 5.42—5.43, New York 35.40—35.90, Sofija 39—39.75, Rim-Milan 152.50—153, Valute: francoski frank 292—293, grške drahme 222—228, ameriški dolarji 35.20—36.40, italijanske lire 180 do 182, nemške marke 54.10—54.25, romunski leji 56.10—56.25, bolgarski levi 40—40.50, 20 dinarjev v zlatu 0—22.10, napoleondori 112.50—113, češkoslovaške krome 0—80, avstrijske krome 5.95—6.10.

— **d Zagreb, 17. junija.** Devize: Dunaj 21.75—21.80, Berlin 210.50—211.50, Budimpešta 57.25—57.50, Bukarešta 221—230, Italija 730—731.50, London 0—550, New York kabl 142.50—143, ček 141—141.25, Pariz 1190—1188, Prag 199.50—201.80, Švica 2435—2440, Valute: ameriški dolarji 137 do 138, avstrijske krome 22.50—23, bolgarski levi 165—0, carski rublji 31—0, češkoslovaške krome 202—0, napoleondori 455—460, nemške marke 214—215, romunski leji 222 do 225, italijanske lire 725—730.

— **d Praga, 17. junija.** Devize: Amsterdam 2411, Berolin 106.75, Curin 1223.50, Milan 867.50, Pariz 589.50, London 274, Novi York 71.37, Beograd 199.25, Bukarešta 112.50, Sofija 76.75, Dunaj 10.335, Varšava 6, Zagreb 49.85, Budimpešta 27.90, Valute: nemške marke 105.75, švicarski franki 1218.80, italijanske lire 864.50, francoski franki 536.50, angleški funti 272, ameriški dolarji 69.87, jugoslovenski dinarji 198.25, romunski leji 110.25, bolgarski levi 78.25, avstrijske krome 10.335, poljske marke 5.

— **d Curin, 17. junija.** Devize: Berlin 8.47, Holandija 196.50, New York 589, London 22.30, Pariz 48.13, Milan 29.80, Prag 8.20, Varšava 0.45, Zagreb 4.05, Budimpešta 2.329, Bukarešta 9.12, Dunaj 1.20, avstrijske krome 0.89.

— **d Ljubljanski trg.** Zlato in mesni oon. Zastali tizov je povzročil padanje cen živine, osobito v Hrvatski in Srbiji. Slovenija počasi sledi. Za ljubljanski trg se doboajo sledeče najvišje prodajne cene: na stojnicah volovsko meso zadnji del 34 K, prvi del 20 K, po mesnicah v mesu za prama vole 36 K zadnji del, 32 K prvi del. Táleče meso se bo rasprodajalo na stojnicah: Predovik, Smoljan in Krazevo prve vrste 20 K, druge vrste 18 K. Na omenjenih treh stojnicah se bo prodajala slanina po znanih cenah—ribasalo 46 K, druge vrste 42 K kg. Najvišja cena za teleče meso na vseh drugih stojnicah je 24 K prve vrste, 22 K kg druge vrste. Pričakovati je, da se bodo cene telečega mesa še znižale. Zelenjave je v izobilju po zmernih cenah. S črešnjami je trg preplavljen. Najvišja prodajna cena za črešnje prve vrste za prihodnji teden je 12 K. Domače črešnje se rasprodajajo po 8 K kg. Došlo so prve importirane hruške. Jaje je dovolj po 180 K kos. Moka stoji na cen 17 K kg št. 0. Perutnine je na trgu dovolj, par piščancev 50—60 K.

Mariborska porota.

— **Okrađena obmejna straža.** Na obmejni stražnici v Sodščini v Prekmurju se je pripetil slučaj velike predrznosti tihotapcev. Ko je obmejna straža lani dne 2. aprila prejela svojo mesečno plačo 5380 K, je morala naglo na lov za tihotapci, ki so nakupovali jaja po 80 vin. ter jih prodajali v Avstriji po 5—8 K. Straža je zasledila 12 tihotapcev, med njimi tudi krojaškega pomočnika Al. Nemca iz Tišine. Med zasledovanjem v stražnici so tihotapci izteknili denar, od katerega je vzel šenič bankovec za 100 dinarjev, ostali znesek pa Nemec ter ga zunaj razdelil med tihotapce. Stražniki so pozneje dobili denar nazaj. Kri Nemcu so dobili še 1283 K. Z ozirom na sklesano priznanje in na povrnjeno škodo in ker je Nemec že dolgo sedel v zaporu, so ga perotniki oprostili.

— **Naslon uboj.** Na gostini večer se je vračalo iz Senčarjeve gostine v Muravku zasadu domov večja družba, ki je ves vočer nadlegoval K. Znidarič in S. Selhau. Znidarič je od zadaj porinil bodalo štipca v prsa in mu prerezal pljuča, na kar je Sitanec na cesti umrl. Na predsedniške vprašanje, če se čuti krivega, je Znidarič osorno odgovoril, da je cela obtožba lažljiva. Dobil je 4 leta težke ječe.

— **Novaren tat.** Anton Zahri ob Sv. Bine pri Celju je zakrivil celo vrsto tatovstvin, tativne v skupni vrednosti nad 20000 K. Kradel je kme, obleke itd. Obsojen je na 3 leti težke ječe.

— **Navihani slepar.** Trgovski pomočnik Anton Vrstovšek iz Maribora je šel 26. novembra lani k meku Jož. Mislaju na Koroski cesti in mu ponudil vzorec moke, češ, da je dobil večjo zalogo moke iz Hrvatske, od katere ima 30 vroeč preveč. Ponudil je moko za 2 K ceneje, češ, da potrebuje nujno denar in ker hoče razrešiti še drugi tatov moke, ki je na potu. Mislaj mu je verjel in odšel 36.975 K. Takoj nato pa je bil trgovec Šerer na Aleksandrovi cesti telefonično obveščen na klic pekarnice Mislaj, naj pošlje Mislaju takoj 30 vroeč moke. Ker je bil Mislaj Šereričev odjemalec, je poslal le ta po hlapec naročeno moko. Vrstovšek je spremlj voz, vzel hlapec račun in uredil svoje zadeve. Takoj na to pa je po stranski poti odšel s tovaršnim Snoplom v Avstrijo, kjer je pustil v Lipnici Snopla in mu rekel, naj ga počaka, dokler se ne vrne. Vrstovšek je šel na Dunaj in kupil tam restavracije za 200000 K. Ker se je pa Snopl naveličal khati, se je vrnil v Maribor, kjer so ga aretirali in tako je prišla sleparija na dan. Vrstovšek in bil obsojen na dva leti težke ječe.

— **Vojaška revolta v Mariboru.** Kakor znano, se je v noči 22. julija 1. l. pobunilo vojaštvo v Mariboru. Največji naval je bil v topniški vojašnici, kjer so dragonci zanimali upor. Večja druhal, na čelu Ogrizek, je vdrila v inspekcijsko sobo, se polastila telefona ter obvestila mestno komando, da imajo vse vojašnice v svojih rokah. Ogrizek je udril v sosedno sobo, kjer je bilo 6 blagajn, med temi dve polni. Ogrizek je ukradel 99.780 K eraričnega denarja, ki ga je razdelil med upornike. Nekaj je dal tudi službojučemu četovodji Rubini. Ogrizek je bil na zadnji poroti obsojen na 18 mesecev ječe, Rubin pa je zbežal v Zagreb, kjer so ga zasačili. Pred poroto se je moral zagovarjati samo zaradi tatvine. Porotniki so ga z devetimi glasovi — oprostili. Zagovarjal ga je dr. Irgolič.

Društvene vesti.

— V vednost gasilcem. Vsi gasilci v Eriju, ki se udeležijo povodom obnega zboru JQZ 40letnice gasilnega društva v Zalcu dne 9. in 10. julija t. l. se vozijo za polovično ceno poštne vlaka III. razreda na vseh progah južne in državne železnice v Sloveniji in Hrvaški. Za legitimacijo mu služi poverilni list domačega društva, da se

res pelje na zvezni občni zbor v Zalcu. Vozni listek cel velja tudi za povratek iz Zalca. Za državno železnico je treba še na legitimaciji poverila od zveznega predsedstva, da se je dotični gasilec resnično udeležil občnega zbora Jugoslovenske gasilske zveze v Zalcu. Karte južne železnice so veljavne za čas od 9. do 11. julija, one od državne pa celo od 7. do 13. julija zaključno. Vozni listek je treba torej shraniti za vožnjo domov!

— **Sentjakovski semeni.** Ker bo letos župni zlet sokolske župe Ljubljana I dne 31. julija, bo sentjakovski semenj 7. avgusta v prid knjižnici, dramskemu odseku in pevskemu zboru sentjakovskega naprednega društva.

— **Klub „Soča“ priredi v nedeljo, dne 19. t. m. izlet v Kranj in sicer v Gaštel, 5 minut od postaje, ter vabi k udeležbi svoje člane in prijatelje.** Prireditev bo domača in nepriljudna. Na vspehdu je petje, godba, solospet, recitacije, šaljivi prizori, deklaracije novih izvršnih pesni itd. Tudi za telesni blagor bo preskrbljeno. Odhod iz Ljubljane južni kolodvor ob 13.30, povratek iz Kranja 22.40. Za udeležence bodo rezervirani poseben vozovi. Izlet se vrši ob vsakem vremenu. Zbirališče na južnem kolodvoru ob 13.

— **Pošast v Ljubljani ali pol-konja - pol - ribe.** Nekaterim starim Trnovčanom je še v živem spominu nepojasnen dogodek, ko so takratni ribiči potegnili iz Ljubljane zgoraj omenjeno pošast, ki jim pa je utekla v vodo. Ker je zopet začela ogrožati Ljubljano,

se odpravijo tekom prihodnjih dni znani najboljši ribiči in junaki na lov za »podkovanim karfom« odločeni, da ga gotovo ujamejo in v nedeljo dne 26. t. m. v veličastnem sprejedu popeljejo skozi mesto v Hribarjev ga pri na »Zegnanje v Trnovac«, ki ga priredi pevsko društvo »Krkovo - Trnovac«.

Turistika in sport.

— **Sturm Graz : Ilirija.** Danes ob pol 19 igra proti Iliriji S. K. Sturm iz Gradca, najmočnejši klub na jugu Avstrije. Sturm je zmagal pretečeno nedeljo v Splitu nad Hajdukom 1 : 0, kar potrjuje njegovo izvrstno formo. Tekma se ponovi v nedeljo ob 18. — **Vstopnina:** numerirani sedeži 30 K, sedeži II. vrste 20 K, stojišča 12 K, dijaške in članske vstopnice 6 K.

— **Planinske kočje SPD.** Slovensko planinsko društvo naznanja, da se otvorijo dne 19. t. m. nanovo 4 planin. Koče i. s.: Kamniška koča 1800 m na Kamniškem sedlu, Čojzova koča 1800 m na Kokrskem sedlu, Koča na Veliki planini 1668 m nad Kamnikom, Presernova koča 2198 na Stolu, Koča na Begunščici. Na Begunščici je sedaj najlepša flora. Vse Triglavске kočje pa se bodo otvorile dne 23. t. m. Poleg gorimimenovanih koč se sedaj v oskrbi že tudi: Jeseniška koča pod Goliciami, Kadilnikova koča vrh Golice, Valvarjeva koča pod Stolum, Turist-hotel, »Aljažev dom« v Vratih, Turist-hotel, »Zlatorog« in Grand - hotel »Sv. Janez« ob Bohinjskem jezeru.

Raznoterosti.

— **Pobesneli volk.** 7. t. m. se je priklatil v vas Šišare v Srbiji pobesnel volk, ki je obgrizel vse, kar mu je prišlo v bližino. Iz te vasi je pobegnil po cesti naprej ter napravil isto še v vasi Vrnakolo, Kobaš in Binač. Na svojem potu je obgrizel 32 ljudi, 82 goved, 4 kobile, 1 osla in 10 prašičev. Šele v vasi Binač se je posrečilo nekemu kmetu in orožniku ubiti pobesnela volka.

— **Hrvatske kolonije na Češkem.** »Lidove Noviny« poročajo, da se nahajajo pri Hodonu ob slovaški meji tri vasi, v katerih žive Hrvati, ki so se tjakaj naselili za časa turških napadov na Hrvatsko. Narodna zavest je pri njih dobro ohranjena, kar dokazuje dejstvo, da so se pri zadnjem ljudskem štetju vsi vpisali kot Hrvatje. Predsednik češkoslovaške republike dr. Masaryk je rojen v bližini teh hrvaških vasi.

— **Umrljivost otrok v sovjetski Rusiji.** Po podatkih litvinskega rdečega križa v Petrogradu je dosegla umrljivost novorojenčkov in otrok v ruskih mestih svoj višek. Povprečna umrljivost otrok znaša nad 90%.

Darila.

Upravi našega lista so poslali za Jugoslovnsko Matico: Neimenovano omizje v gostilni pri Lozarju K 100. Srčna hvala!

Polzvedbe.

— **Izgubila se je zapesna ura** dne 16. junija med 9.—10. uro iz Trubarjevega parka po Bleiweisovi cesti mimo deželne vlade do Dramskega gledališča po Kongresnem trgu na Mestni trg. Pošteni najditelj se prosi, ker je ura drag spomin, naj jo odda v upravnistvo Sl. Naroda.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslemšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Poslano.*

P. n. Sodarska zadruga.

Tacen pod Šmarno goro.

Razne govorice od strani Vaše konkurence čez slabo delo, les, itd. o vinski skladiščni posodi v izmeri 1200 hektolitrov, ki ste jo izvršili za moje veletrgovino vina ter postavili v moje novo klet, me morajo, Vam tem potem izreči zahvalo za vseskozi strokovno in mojstrsko izvršeno delo zgoraj navedene posode. Delo je izvršeno v moji popolni zadovoljnosti ter morem Vašo zadrugo le vsakomur priporočati.

V Ljubljani, 17. junija 1921.
Milko Jesih.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno, kolikor določa zakon.

Kot potnik ali skladiščnik iščem mesta, starejša moč. Cenjene ponudbe pod „Agilen 34/4203“ na upravništvo Slov. Naroda. 4203

Prvovrstni mizar

za tovarno stolov se sprejme. Stadler Ljubljana, Sodna ul. 11. 4202

Hiša

s trgovskim lokalom, s predsobo, 2 sobi in 1 kuhinjo, klet, 3/4 orala zemlje 15 minut od mesta Maribora, se prodaja z vsem inventarjem za 50.000 dinarjev. Takoj za vselitev. Cerkovska cesta 38. Pobrežje pri Mariboru. 4184

Naznanilo.

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem otvorila na Krakovskem nasipju št. 14 v popolnoma renoviranih prostorih staro znano gostilno (po domače „pri Koglovaku“). Točila bom prvovrstna štajerska (halo-žanska) vina, dalmatinska in dolenska ter postrela z miznimi in gorkimi jedmi. Sprejemajo se tudi abonenti na hrano.

Za obilno udeležbo se priporoča Anica Kolesar. 4212

Kupi se dobro ohranjen

štedilnik

srednje velikosti. Ponudbe na trgovino, Sv. Jakoba nabrežje 21. 4210

Prodaja se majhna

enonadstropna hiša. Poizve se: Rožna dolina, gostilna pri „Čehu“. 4215

Iščem službe.

Sem večša slov. in nemščina jezika, pripravna sem za vsa dela. Ponudbe prosim pod „L. M. Z./4206“ na uprav. Slov. Naroda. 4206

Moderna oprava za

jedilno sobo,

z medenimi okovi, skoraj nova, se prodaja. Več se izve iz prijaznosti na Dunajski cesti 17, III. nadstropje, vrata 99. 4211

Monsieur cherche

conversation française. Les offres à l'administration a chiffre „FRANÇAIS 4213“. 4213

Kolarski pomočnik

se takoj sprejme. Daljnja pojasnila daje Rudolf Anderlič, trgovec v Ormožu. 4218

Prevzamem ali vzamem

v najem takoj dobro idočo meš. trgovino v kakem prometnem kraju če tudi na deželi. Ponudbe pod „Trgovce/4219“ na uprav. Slov. Naroda. 4219

Krasno slovensko letovladišče

Bled na Jezeru

vila Radoslava

Pension, vse novo, čisto, lepe sobe, dobra hrana. 4205

Pisalni stroj

za potovanje in nov površnik na prodaj. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 4207

Več krojaških pomočnikov

za fino veliko delo sprejme takoj proti dobri plači Mih. Mahorko, Trbovlje II. št. 68. 4217

Zupanstvo občine Mirna okr.

Novo mesto potrebuje izvežbanega

občinskega tajnika.

Invalidi imajo prednost. Plača po dogovoru. Ponudbe in zahteve plače na Zupanstvo občine Mirna. 4140

Trstje za strope izdeluje in prodaja

na debelo in drobno m² po K 4.— pri večjih naročilih znaten popust. Steiner Anton, Ljubljana, Jeranova ul. 13, Trnovo. 26

Kupi se

nekaj starih, še dobro ohranjenih stolov. Ponudbe na Hradečkovo vas št. 48. 4102

Sprejme se za takoj trgovski pomočnik, prva moč, & Komp., Ljubljana. 4116

V stalno službo se sprejme prvovrstna

pisarniška moč.

Popolno znanje slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi ter dvojnega knjigovodstva. Ponudbe naj se pošiljajo na Knežje oskrbnikstvo v Komjaticah. 4142

Naprodaj je stavbna parcela

z mizarsko delavnico in z inventarjem. Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda. 4200

Popolnoma samostojno

kontoristinjo,

veščo v vseh pisarniških del, sprejme tovarniško podjetje v bližini Ljubljane. Natančne ponudbe na uravro Slov. Naroda pod „Dolenjsko/4138“. 4138

Klavirije

uglašuje in popravila solifono in točno ter gre tudi na deželo.

Feliks Povše, Ljubljana, Tržaška c. 45.

Nogavice

z znamko „ključ“ in brez nje pri Tvornici čarapa, Sarajevo Samo na veliko! Cenik zastoj. Par nogavic znamke „ključ“ traja kakor 4 pare drugih.

Polnogumijasti obroči

za tovarne avtomobile

Pnevmatika

za kolesa in avtomobile

Kolesa Avtomobili

naiceneje

J. Gorec, Ljubljana,

Gospodstvska cesta številka 14.

ERJAVEC & TURK

trgovina z železnino

„pri Zlati lopati“ 114

(proj Hammerschmidt)

Ljubljane, Valvazorjev trg 7

nasproti križišču cerkva.

Zaloga cementa.

Kavarniška blagajničarka,

zanesljiva, samostojna moč, z letnimi sprejemali, se sprejme. Pismene ponudbe s prepisi spricval (priloži naj se slika in stavilo nogoji), je oddati na poštini predel št. 27, Ljubljana. 4192

Popravila!

raznovrstnih tvorniških, poljedelskih, mlinskih in vseh drugih strojev in naprav izvršuje strokovnjaško in točno „BISTRA“, kovinska industrija, Domžale. 4182

Kupi se pisalni stroj

rabljen in dobro ohranjen. Ponudbe na uprav. Slov. Naroda pod „Dobra pisava/4177“. 4177

Prodaja se hiša

z gostilno, skladiščem in hlevom. Kolodvorska ulica št. 7. 4155

Pohištvo

za spalno sobo, dobro ohranjeno, fino, se prodaja. Selo 41. 4159

Prodaja fotografirni aparat

13 X 18 Mentor - zastorna kamera z anastigmatom Voigtlaender Kollinare št. 4; 4 kasete in usnjata torba. Vse prvovrstno. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 4187

Deklica za vse,

ki ima voljo in veselje se naučiti kuhanja, išče službe. Ponudbe pod „L. S.“ poste restante, Ruma, Bosna. 4180

Kuharica,

vajena samostojnega gospodinjstva in šivanja, išče službo k samostojnim gosp. ako tudi z otroki. Službo nastopi lahko 15. julija ali 1. avgusta. Ponudbe pod „Samostojna gospodinja 4178“ na upravo Slov. Naroda. 4178

Dobra prodajalca

žalanterske ali papirne stroje, se sprejme. Prednost imajo one, katere so bile zaposlene v knjigarni. Ponudbe s prepisi spricval in eventualno sliko se dopoljuje na trdnico Gorčič & Leskovšek, Celje.

Motor

na surovo olje (Rohölmotor) 6 HP, Waholovski, skoro nov, se ceno prodaja z vsemi pritliklami. Klančnik & Kompars, tovarna mizarskih izdelkov, Maribor. 4008

Cement

Apno I a

Premog

naiboljša vrste v Sloveniji dobavila „Ava“, Laško.

Jirasek: Filozofska historija K 30.

Sijajni historički in ljubavni roman. Upravo izašao. Naručite si odmah kod Československe naklade J. Korojek, Zagreb. 4067

BAKULA (Holzstabe- webe) TRSTJE

za strope in stene izdelujem z najmočnejšimi stroji ter dobavljam takoj v vsaki množini naiceneje

Jos. R. Puh,

Ljubljana, Gradaška ul. 22. Telefon 513.

G. F. Jurasek

izvaja in popravila glasovnikov in harmonijev spredelne stroje, ne, točno in ceno.

Parna opekarna

na Viču

R. Smielowski, stavbenik, Ljubljana, Rimska cesta št. 2.

Nudi se dobro žgana opeka prvovrstne kakovosti po dnevnih cenah. 4170

Perfektna stenografija in stroje-

piska za slovensko in nemščino se sprejme na neko graščno. Ponudbe pod „Perfektnost 4129“ na upravo Slov. Naroda. 4129

Prodaja se večja množina vinskih hram-

nih, transportnih in malih

sodov.

Stadler, Ljubljana, Sodna ul. šte. 11.

Mlinsko kolo

nov, 31 konj. sil, širokost 2 m, premer 5 m, z vsemi gonilnimi deli, prodaja „BISTRA“ valjni mlin, Domžale. 4181

Kupi se konj,

srednji voz za samca in brek. Ponudbe z navedbo cene pod „Vse v dobrem stanju 4199“ na upravo Slov. Naroda. 4199

Prodajalka

izurjena v špecerjski stroki, se sprejme takoj. Ponudbe na trdnico J. Tavcar, Ljubljana, Stari trg 30. 4198

Družabnika

(kompanjona) iščem za trgovino z manufakturo. Lokal pripraven. Ni treba tekočega kapitala, samo garancijo do 60.000 K. Začetek takoj mogoč. Ponudbe pod „Družabnik takoj 4196“ na upravo Slov. Naroda. 4196

Prodajam

vsled odhoda po lastni ceni deset tednov starega psa dobermana, garantirano čistokrvne pasne. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 4222

Išče se za 1. juli ali takoj čista,

z električno razsvetljavo, meblirana soba vo proti dobri najemini. Ponudbe pod „Čisto/4195“ na uprav. Slov. Naroda. 4195

Stanovanje,

nemeblirano, obstoječe iz dveh sob. kuhinje s pritliklami, išče mlad zakonški par brez otrok proti dobri nagradi in plači. Ponudbe pod „Nagrada 4194“ na upravo Slov. Naroda. 4194

Jščem službo potnika ali skladiščnika.

Ponudbe pod „Koroški begunec/4193“ na uprav. Slov. Naroda. 4193

Kompanjon(ica)

s 100.00 — 200.000 K vložka, kateri se lahko zavaruje z vknjiženjem, se išče za kemično tehnično industrijo. Dopolni pod „Industrija“ na anončni zavod I. Sušnik, Maribor, Slovenska ul. 15.

Na prodaj različna posestva,

graščinska posestva od 64 — 300 oralo, kmetijska posestva od 2 — 50 oralo z vsem inventarjem, trgovske hiše, gostilne in mesarije, krasna manufaktura trgovina v Mariboru, hiše, vile, mlini, tovarne, pemi mlin in parna žaga na polnoletarjen, veleposetvo na Hrvaškem in vinogradsko posestvo. Obrnite se na Karola Breznika, Celje, Dolge polje 2. 3640

Trgovina

z deželimi pridelki, moko in špecerjskim blagom na debelo in drobno zelo dobro vpeljana v prometnem obsejnem kraju Slovenije, ob glavni cesti, se radi družinskih razmer takoj odda. Prodajalca z velikim skladiščem je sedaj v najemu. Potrebna glavica 400.000 K. Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda. 4126

Več izurjenih šivilj

se sprejme. Naslov pove upravništvo Slov. Naroda. 4074

Sobo išče

boljši soliden gospod za 1. juli v bližini pošte. Ponudbe pod „Boljši 4107“ na upravo Slov. Naroda. 4107

Trgovski pomočnik

železninar, starejša moč, se sprejme za prvo mesto. Plača po dogovoru. Stanovanje na razpolago. Ponudbe na upravništvo Slov. Naroda pod „št. 2100 4161“.

Kleparje,

učence in pomočnike, sprejme trdnica L. M. Zeker sinova, kleparnica v Ljubljani. 4115

Korespondent,

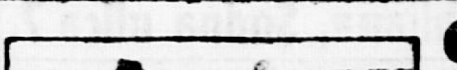
samostojen, dobro izurjen v nemški in slov. korespondenci, se sprejme proti dobri plači. Naslov pove upravništvo Slov. Naroda. 4094

Več lepih gosi zamenjam

z močnimi roji čebel. Fran Kavčič, S

Semenj portelanaste in emailirane posode
se bo vršil do 26. t. m. v Ljubljani,
Rozljova cesta št. 4.
4017 S spoštovanjem Bss.

Pozor! Pozor!
Proda se
veće posrestvo

COSULICH - LINE

proj. (Avstro-Amerikana) Trati - Amerikana

prevaža potnike v New York redno 3 krat v južno Ameriko pe 1 krat mesечно.

P. t. Potnik kateri želijo se z brezparnikom President Wilson na dan 18. junija v New-York voziti, sprejmejo se še do 15. junija t. l.

Pojasnila daje in voz
ne liste prodaje **SIMON KMETEC**, glavni zastopnik za Slovenijo v
Ljubljani, Kolodvorska ulica 26

Ribarsko orodje,
izborno monakovski in angleško blago ima vedno v zalogi
puškarni Kaiser v Ljubljani,
Zelenburškova ulica.

Na izbiro so prvovrstne rascopane (gesplieset) palice za sulice, ščuke, postviri in lipane ter kolesa vseh vrst. Na razpolago je velika zaloga prima svilenih vrvic vseh vrst, trnkov ter isbornih muh in različnega drugega ribarskega orodja, ne dunajskega izvora. Sprejema se vsa vrsta naročila in popravila. Blago je strokovnjaksko izbrano in se bo tudi v bodoče razprodajalo samo le preiakušeno blago nemških in angleških firm. Enkratna nabava tega sodičnega orodja, ki je ročno delo in ne nezanesljivi tovarniški množinski predmet (Massenartikel), zadostuje za mnogo let.

Valovitu liepenku

(Wellenpappe)
u koturima kao i kutije iz valovite ljepenke izrađuje
Tromica kartonaže i valovite ljepenke (Wellenpappe)
Rožankowski i drug d. d.
Zagreb, Savska cesta 27.

Pozor, turisti!

R. Andretto, Libliana-Vič

Pečljivatve po pošti in železnici dnevno.

100

inženir dr. Miroslav Kasal
 -publjana, Militerjeva ul. 7.
 posebno ustavljeno podjetje za
 -neke, električne
 -neke in vodne
 -grajbe.
 - izraba -
 vodnih sil.

Bled ob jezeru — Slovenija
Solnčno zdravilišče Rikli
 (zračne, solnčne kopele, elektroterapija, dietetične kure)
 — Seizdravniki: dr. Novaković iz Zagreba, med. stv. dr. Eder z Dunaja. —
 Prospekti pri upraviteljstvu.

KRISTALUM d. d., Zagreb,
veleprodaja stakla i porculana
Boškovičeva ul. br. 26. Tel. br. 6-70.

preporuča svoje bogato skladište staklene i porculanske robe. Raspolaze u svako doba sa proizvodnjama iz prvorazrednih čeških tvornica kao i što i sa svim vrstima stakla za urezivanje te gradjevne svrhe. — Preuzima narudžbe za takozvane „KOMBINIRANE VAGONE“ sa skladišta i ispravno iz tvornica uz dnevne tvorničke cijene. — Izvolite zatražiti cijenike!

Jetika!

Specialist za pljučne bolezni
Dr. Pečnik zdravi in ozdravi
pogosto jetiko. 20 let skušnje
iz zdravilišča in iz prakse. Tuber-
kulindiagnoza, fizikalčno zdra-
viliščno zdravljenje. Tačas za-
časno št. Jurij ob juž. žel.
pri Celju. 3275

Edina tovarniška zaloga
šiv. strojev za rodbin-
sko in obrtno rabo, v
vseh opremlj. mater-
jal predvojni. Dalje
igle, olje, posamezni
deli za vse sisteme
na veliko in malo.

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

Večletno jamstvo. — Ugodni plačilni po-
goji. — Popravila se sprejemajo. —

Na veliko in malo po-
trebščine za šivilje, kro-
jače, čevljarje in sed-
larje, sukanec, čevljar-
ska preja, toaletne po-
trebščine, modno bla-
go, pletenine i. t. d.

Velika zaloga klobukov in slam-
nikov se dobi pri

Franc Cerar

tovarnar v Stobi pošta Domžale
Prevzemajo se tudi stari klobuki
in slamniki v popravilo pri Ko-
vačevič i Tršan v Ljubljani, Pre-
šernova ulica št. 5.

Sprejemajo v sredo in soboto.

Radioaktivno termalno kopališče

Toplice pri Novem mestu

zdravi reumatizmus, protin, neuralgijo, po-
sledice zlomljenih kosti, ran in eksudatov.

Sezona od 1. maja do 30. septembra.

Železniška postaja Straža-Toplice.

Pojasnila daje ravnateljstvo.

3793

Modni salon

Stuchly - Maške

Ljubljana

Zidovska ulica št. 3.

Dvorski trg št. 1.

Priporoča

največjo izbero
spomladanskih
klobukov čepic
in slamnikov.

Popravila se
točno izvršujejo.

Žalni klobuki v
zalogi.

Pristni
kranjski
laneni

FIRNEZ
BARVE
LAKI itd.

IVO PREMIERL

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica št. 18.

4002

Prvovrstna kolesa Puch

pnevmatiko

Dunlop - Reithoffer - Hutchinson

priporoča

IGN. VOK,

Ljubljana, Sodna ulica 7.

Ne pozabite obiskati našo podružnico, katera je
prejela veliko množino vseh vrst

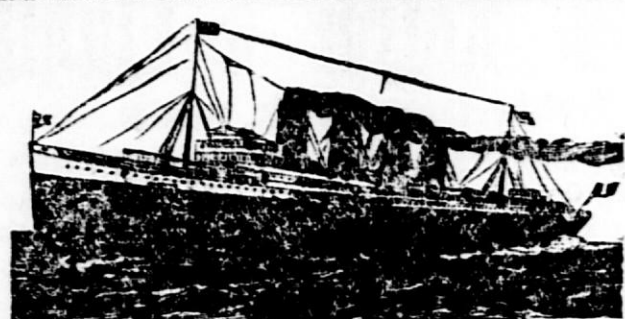
SINGER

šivalnih strojev, SINGER igel in strojnih delov. SINGER olja, sukanca in svile.

Lastna mehanična delavnica povečana! Prodaja na primerne obroke!

Singer šivalni stroji Bourne & Co, New York.

Podružnice: Ljubljana, Selenburgova ul. 3, Novo me-
mesto, Maribor, Zagreb, Karlovac, Osijek, Brod na Savi, Varaž-
din, Novi Sad. — Zastopstva v vseh večjih okrajih in mestih.

Naznanilo.

Koncesijonirana potovalna pisarna

IVAN KRAKER v Ljubljani

se je preselila

iz Gosposvetske ceste št. 13, (Kolizej) v

Kolodvorsko ulico št. 41.

blizu glavnega kolodvora.

Najkrajše linije čez Havre, Cherbourg in Antwerpen v Ameriko.

Tovarna JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip št. 4

Podružnice: Selenburgova ulica 4.

PODRUŽNICE: MARIBOR NOVO MESTO KOČEVJE

Gospodarska ul. 38. Glavni trg št. 39.

Barva vsakovrstno blago.

Kemično čisti obleke.

Svetilnika ovratnike, za-

pestnice in srajce.

Čehoslovaški izdelek

Paramon

gumijevi podpetniki

Zajamčeno mirovna kakovost! Ne-
dosežna stanovitnost!

Tvornica: Bratislava-Petržalka.

Prodajna pisarna: Paramon-Gumiindustrie Wien VII., Neubaugasse 7.

„BALKAN“

delniška družba za mednarodne Transporte

Ekspozitura RAKEK

Ocarizjenje večjih in malih osobito živinskih in
mesnih transportov. Reekspedicije vsakovrstne.

Križevska opekarna Križevci p. Ljutomeru

registrovana družba z omejenim poroštvom.

Gorajšnja družba je sklenila na svojem občnem zboru dne 12. junija 1921

likvidacijo podjetja.

Podjetje je na lepem prostoru tik železniške postaje Križevci pri Ljutomeru, na križišču treh okrajnih cest, opremljeno z najmodernejšimi novimi opekarskimi stroji na pogon s 100 HP Dieslovim motorjem, umetne sušilnice (patent Ing. Geiger, Konstanz), elektrarno, ki razen obrata razsvetljuje še tri sosednje občine, mreža električnega voda je last opekarne.

Velika zaloga različnega inventarja in materialij kakor: avtomatični vozovi za spravljane opeke v sušilnice, tračnice, 250.000 komadov remic i. t. d. Obratuje se lahko vse leto, ter izdela do 6.000.000 različne robe iz najboljših v Pragi in Ljubljani strokovno preizkušene in kot najizbornejše vrste kvalificirane ilovice, katere zaloga je na lastnem posestvu neizčrpna.

K podjetju bi se lahko postavil še umetni mlin in žaga za boljše izkoriščanje gonilne sile. Razven tega spada še k podjetju 10 oralov lepega mladega gozda, ki se lahko kupi s podjetjem ali brez njega. Zaradi izborne kakovosti izdelane robe je podjetje sloveče po vsej bivši Avst.-Ogr. tako, da je odjem vsake izdelane robe najsigurnejši.

Reflektanti se vabijo!

Cena po dogovoru!